

Onsdagen den 29 januari

Kl. 09.00–12.59
16.00–16.11

§ 1 Avsägelse

Andre vice talmannen meddelade att *Ann-Sofie Lifvenhage* (M) avsat sig uppdragen som suppleant i trafikutskottet och i näringsutskottet.

Kammaren biföll dessa avsägelser.

§ 2 Anmälan om kompletteringsval

Andre vice talmannen meddelade att Moderaternas riksdagsgrupp anmält *Ann-Sofie Lifvenhage* som suppleant i skatteutskottet, i arbetsmarknadsutskottet och i EU-nämnden, *Ida Drougge* som suppleant i civilutskottet och i EU-nämnden, *Marléne Lund Kopparklint* som suppleant i trafikutskottet och *Helena Antoni* som suppleant i näringsutskottet samt

att Centerpartiets riksdagsgrupp anmält *Daniel Bäckström* och *Lars Thomsson* som suppleanter i utrikesutskottet.

Andre vice talmannen förklarade valda till

suppleant i skatteutskottet
Ann-Sofie Lifvenhage (M)

suppleant i civilutskottet
Ida Drougge (M)

suppleanter i utrikesutskottet
Daniel Bäckström (C)
Lars Thomsson (C)

suppleant i trafikutskottet
Marléne Lund Kopparklint (M)

suppleant i näringsutskottet
Helena Antoni (M)

suppleant i arbetsmarknadsutskottet
Ann-Sofie Lifvenhage (M)

suppleanter i EU-nämnden
Ida Drougge (M)
Ann-Sofie Lifvenhage (M)

§ 3 Utökning av antalet suppleanter

Valberedningen hade, enligt ett till kammaren inkommet protokollsutdrag, tillstyrkt att antalet suppleanter i miljö- och jordbruksutskottet skulle utökas från 28 till 29.

Kammaren medgav denna utökning.

§ 4 Val av extra suppleant

Val av extra suppleant i miljö- och jordbruksutskottet företogs.

Kammaren valde i enlighet med valberedningens förslag till

suppleant i miljö- och jordbruksutskottet
Helena Antoni (M)

§ 5 Meddelande om utrikespolitisk debatt

Andre vice talmannen meddelade att utrikespolitisk debatt skulle äga rum *onsdagen den 12 februari kl. 9.00.*

§ 6 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2019/20:261

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:261 Sveriges export- och investeringsstrategi av Tobias Andersson (SD)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 20 februari 2020.

Skälet till dröjsmålet är resor samt tidigare inbokad engagemang.

Stockholm den 27 januari 2020

Utrikesdepartementet

Anna Hallberg (S)

Enligt uppdrag

Håkan Åkesson

Expeditionschef

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:269 Restriktiva åtgärder mot Iran
av Lars Adaktusson (KD)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 11 februari 2020.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokat engagemang.

Stockholm den 27 januari 2020

Utrikesdepartementet

Ann Linde (S)

Enligt uppdrag

Håkan Åkesson

Expeditionschef

Interpellation 2019/20:274

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:274 Insyn i Irans haverikommission
av Arin Karapet (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 11 februari 2020.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokat engagemang.

Stockholm den 27 januari 2020

Utrikesdepartementet

Ann Linde (S)

Enligt uppdrag

Håkan Åkesson

Expeditionschef

Interpellation 2019/20:282

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:282 Arbetsmiljö i naturområden med rovdjur
av Lars Beckman (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 14 februari 2020.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 27 januari 2020

Arbetsmarknadsdepartementet

Eva Nordmark (S)

Enligt uppdrag

Catharina Nordlander

Rättschef

§ 7 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2019/20:69 till justitieutskottet

2019/20:78 till finansutskottet

§ 8 Några frågor om straff för marknadsmissbruk

Finansutskottets betänkande 2019/20:FiU31
Några frågor om straff för marknadsmissbruk (prop. 2019/20:45)
föredrogs.

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 14.)

Tullverket

§ 9 Tullverket

Skatteutskottets betänkande 2019/20:SkU7
Tullverket (skr. 2019/20:35)
föredrogs.

Anf. 1 HELENA BOUVENG (M):

Fru talman! Det har varit intressant att läsa Riksrevisionens rapport om översynen av Tullverket och dess verksamhet och effektivitet. Man har funnit fel och brister och pekar på delar som absolut kan effektiviseras. Min uppfattning är att Tullverket har tagit till sig delar av kritiken och att ett effektiviseringsarbete verkligen är på gång.

Det är också glädjande att regeringen äntligen har insett att Tullverket verkligen behöver resurstillskott. Nu kan man börja återanställa personal, inte minst tullare. Det tog sin tid, och vi fick kämpa hårt. Men nu är förstärkning på plats, och det är bra.

I och med att budgeten från Moderaterna och Kristdemokraterna antogs av riksdagen för 2019 påbörjades stora satsningar som ett första steg mot 500 fler tulltjänstemän för att förstärka Tullverkets verksamhet och dess brottsbekämpande uppdrag.

Fru talman! Riksrevisionen har i princip bara granskat Tullverkets arbete vad gäller införsel och inget vad gäller utförsel. Det är kanske inte så konstigt då det arbetet i princip inte görs. Regeringen säger att man vill att tullen ska bli bättre på att stoppa stöldgods på väg ut ur landet, men till exempel i somras gjordes i princip inga kontroller alls av utgående trafik. Under månaderna maj till och med juli lade tullen 47 332 timmar på kontroller. Av dessa lades bara 234 timmar på utgående kontroller. Mindre än 0,5 procent av tiden lades alltså på kontroller av eventuellt stöldgods på väg ut ur landet.

Stöldligornas grova och gränsöverskridande brottslighet har pågått under alldeles för lång tid utan att regeringen har vidtagit några åtgärder. I dag uppskattas dessa ligor ligga bakom drygt hälften av alla bostadsinbrott i Sverige. De står även för uppemot 90 procent av andra grova stölder av exempelvis bildelar, båtmotorer och jordbruksmaskiner. Stora vinster, liten upptäcktsrisk och låga straff är bidragande orsaker till att stöldligorna härjar i just vårt land.

Polisen ser inget ljus i tunneln samtidigt som ett stort antal människor, framför allt i skärgården och på landsbygden, drabbas av dessa grovt integritetskränkande brott där förövarna går fria.

Fru talman! Jag är förvånad över regeringens senfärdighet i denna fråga. Vi kunde ha haft en lagstiftning på plats för länge sedan – en lagstiftning som ger Tullverkets personal befogenhet att kvarhålla en person eller stoppa och genomsöka ett fordon med misstänkt stöldgods vid Sveriges gräns.

Denna uppgift ligger nu hos polisen – en polis som långt ifrån alltid kan vara på plats för att ingripa. Resultatet blir att stödligorna i lugn och ro kan köra på färjan – och borta är möjligheten att lagföra förövarna och återta stöldgodset. Kvar blir ett brottsoffer som åter blir kränkt då polisutredningen läggs ned.

Därför efterlyser vi en omedelbar lagändring för att ge Tullverkets personal befogenhet att stoppa fordon och personer vid gränsen.

Fru talman! Förutom utökade befogenheter, fler tulltjänstemän och en gränskontroll av utförsel värd namnet är det viktigt att vi får en förstärkt kontroll av införsel. Stora satsningar på polisen rullas nu ut, inte minst tack vare den M-KD-budget som antogs för 2019. Detta är helt nödvändigt i ett läge då gängkriminaliteten gör sig påmind närmast dagligen genom skjutningar och sprängningar.

En stor del av kriminaliteten har sin grund i den narkotika som smugglas in i landet. Tullverket har i dag möjlighet att besluta om en så kallad postspärr, vilket innebär att en postförsändelse kan kvarhållas för kontroll. Detta gäller endast vid misstanke om narkotika och omfattar inte försändelser förmedlade av kurirföretag såsom DHL och Fedex. Detta innebär i praktiken att många försändelser över huvud taget inte kan kontrolleras, oavsett om det gäller narkotika eller vapen.

Med dagens situation måste Tullverket ges utökade befogenheter att besluta om postspärr, även för försändelser förmedlade av kurirföretag.

Fru talman! Den fria rörligheten inom EU är fantastisk, men den var aldrig tänkt att gälla kriminella. Denna typ av brottslighet, som drabbar människor över hela landet, har fått pågå alldeles för länge utan att regeringen har vidtagit några åtgärder. Menar regeringen allvar med sina ambitioner att sätta stopp för gängkriminalitet och internationella stödligor behövs fler tulltjänstemän, en förändrad lagstiftning och en förbättrad samordning. En lösning på dagens situation kan inte vänta.

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservation 1.

(Applåder)

Anf. 2 DAVID LÅNG (SD):

Fru talman! Riksrevisionens rapport om Tullverkets kontroll kan vid första anblicken verka aningen tvetydig. Man skriver att den övergripande slutsatsen är att Tullverket i huvudsak har de byggstenar som krävs för att utforma kontrollverksamheten på ett effektivt sätt. Samtidigt konstaterar Riksrevisionen att Tullverket har ett ansträngt resursläge och att de tillgängliga resurserna för kontroll har gått ned samtidigt som volymerna i de flöden som myndigheten övervakar stiger. Det handlar alltså om mer jobb med mindre resurser. Man konstaterar också att Tullverket i sina budgetunderlag har varit tydligt med att detta är en problematisk utveckling som påverkar antalet genomförda kontroller negativt.

Riksrevisionen menar att den ansträngda resursnivån och en kontrollverksamhet bestående av många olika delar, som det rör sig om i det här fallet, ställer krav på resursprioritering. Riksrevisionen påpekar också att

det finns information som tyder på att målen i Tullverkets regleringsbrev om att förhindra införsel av narkotika och vapen inte uppnås. Med tanke på den skada som dessa varor förorsakar vore det motiverat att undersöka vad som skulle krävas för att förhindra införseln i så stor utsträckning att tillgången minskar i samhället i stället för att fortsätta öka.

Riksrevisionens bedömning är att det råder bristande kunskap om förekomsten av fel och dess konsekvenser. Tullverket självt anger att kontrollens inriktning ska utgå från en bedömning av var de största riskerna finns. Återigen är det effektivitetstänk. Riksrevisionen delar detta synsätt och konstaterar att möjligheten att rikta kontrollen mot de fel och brott som medför störst negativa konsekvenser för samhället är en grundläggande förutsättning för effektivitet. Granskningen visar dock att Tullverkets kunskap om smugglingens storlek i olika varu- och trafikflöden är relativt låg, särskilt gällande illegal införsel av vapen.

Av regeringens skrivelse och även av det betänkande vi just nu debatterar framgår att regeringen menar att vissa av de konstaterade bristerna är på väg att avhjälpas, att andra brister är irrelevanta eller helt enkelt inte korrekta och att vissa brister inte ska åtgärdas av någon annan än Tullverket självt. Det finns en viss poäng i detta.

Även om Sverigedemokraterna ställer sig bakom rekommendationerna om att bland annat förbättra Tullverkets kontrollverktyg och anpassningsförmåga samt att Tullverket ska använda sina resurser på det sätt som ger största möjliga nytta måste det samtidigt noteras att Tullverket exempelvis har svårt att utvärdera införseln av illegala vapen, vilket i högsta grad är ett problem. Det är ett omfattande problem i och med att yrkeskriminella införskaffar illegala vapen och dessutom använder dem. De senaste årens ökade antal skjutningar i många svenska städer kan antas vara ett symptom på detta problem.

Mycket talar alltså för att smugglingen ökar. Det gäller sprit och cigaretter samt narkotika och vapen, vilket är lönsamt för den organiserade brottsligheten. Vi vet också att det förekommer människosmuggling, där man inte sällan utsätter de smugglade personerna för mycket stor fara.

Det finns även problem med att professionella stöldligor forslar stöldgods ut ur Sverige och räknar med att risken för upptäckt är låg i och med att utflödet av varor kontrolleras i så pass liten utsträckning. Trygghetskommissionen publicerade en rapport år 2018 där det framgår att betydande mängder stöldgods förs ut ur landet, och polisen noterade i en rapport från 2019 att Tullverket lade 98 procent av tullkontrolltiden på införselkontroller under 2017. Det återstod alltså 2 procent för kontroll av utförsel. Regeringens skrivelse med anledning av rapporten tyder på att man helt enkelt har en för låg ambitionsnivå.

Det är Sverigedemokraternas uppfattning att Tullverket inte ges resursmässiga förutsättningar att genomföra sitt uppdrag på ett tillräckligt bra sätt, även om anpassningsförmåga och en högre grad av effektivitet skulle uppnås. Resursförstärkning handlar i första hand om mer personal men också om ändamålsenlig utformning av till exempel färjeterminaler och tillfredsställande tillgång till teknisk utrustning. Det kan exempelvis handla om röntgenutrustning, apparatur för att detektera förhöjd koldioxidhalt med mera.

När det gäller befogenheter bör slutsatsen vara att kontrollmandatet inte är tillräckligt. Sverigedemokraterna har vid upprepade tillfällen föreslagit utökade befogenheter för att stävja internationell och gränsöverskridande brottslighet. Detta bör skyndsamt utredas med syfte att underlätta och effektivisera myndighetens arbete.

Sverigedemokraterna delar alltså inte uppfattningen att Tullverket har det mandat och de befogenheter som behövs för ett effektivt gränsskydd. Vi har i våra budgetmotioner vid upprepade tillfällen anslagit mest resurser till Tullverket av alla partier. Det är förvisso sant att tidigare regerings nedmontering av Tullverket har bromsats, men det räcker inte. Därför, fru talman, behövs ett tillkännagivande till regeringen om en förstärkt tullverksamhet med ökade resurser i form av utökad personalstyrka, mer utrustning, utökade befogenheter och därmed ökad närvaro vid gränserna, vilket skulle resultera i utökade möjligheter att stärka kontrollen över vad och vem som färdas över Sveriges gränser.

Med anledning av detta yrkar jag bifall till Sverigedemokraternas reservation nr 2.

(Applåder)

Anf. 3 MARCUS JONSSON (KD):

Fru talman! Det finns alltid två sidor av ett mynt. För 25 år sedan blev Sverige medlem i Europeiska unionen. I ett kvartssekel har vi kunnat åtnjuta den frihet som den fria rörligheten innebär. Vi kan rentav obehindrat röra oss och färdas över nationsgränser inom Europeiska unionen. Men den frihet som vi har fått har också blivit de kriminellas möjlighet. Hur mycket vi än välkomnar den fria rörligheten inom EU får den inte innebära att Sveriges gränser står oskyddade. Därför vill Kristdemokraterna stärka Tullverkets brottsbekämpande verksamhet och gränsskyddet.

Vi ser utifrån Riksrevisionens rapport att Tullverkets arbetsmetoder måste förbättras. Tullverket är i dag starkt inriktat på att vara en uppbördsmyndighet under Finansdepartementet med huvuduppgift att kontrollera införseln av punktskattepliktiga varor och att driva in skatt. Här behövs ett skifte. Tullverket behöver flyttas från Finansdepartementet till Justitiedepartementet. På så vis kommer den departementala styrningen av myndigheten att inriktas mer på vidare brottsbekämpning än på endast uppbörd av skatt och kontroll av varor.

Fru talman! Riksrevisionen konstaterar att samtidigt som det dödliga skjutvapenvåldet har ökat i Sverige har beslagen av skjutvapen minskat från 61 stycken under 2017 till 41 stycken under 2018. En orsak till detta är att tullen inte har samma information om tillvägagångssätt för vapen-smuggling som man har när det gäller exempelvis smuggling av narkotika. Detta blir därmed en akilleshäla i kampen mot den organiserade brottsligheten i vårt land.

Om trenden med det dödliga skjutvapenvåldet ska minska måste antalet vapen också minska. Detta kräver en förbättrad förmåga hos Tullverket att stoppa vapen vid gränsen, och där krävs kunskap om hur vapen smugglas till Sverige, vilka vägar de tar och vilka metoder som används. Detta anser vi saknas i dag.

Fru talman! Begreppet smörgåsbord har blivit en del av den internationella vokabulären. Tyvärr har detta ord också blivit en beskrivning av Sverige när det kommer till internationella stödligors förutsättningar att ta för sig av lite av varje i vårt land. Låt mig ge några exempel.

Enbart i Halland gjordes det under juni månad förra året 44 anmälningar om stölder från lantbrukare. Det var allt från borrmaskiner och hundratals liter diesel till dyr gps-utrustning som sitter i många lantbruksmaskiner som försvann från dessa lantbrukare.

En annan vara som förs ut ur landet är båtmotorer. Uppemot 2 000 utombordsmotorer smugglas ut ur Sverige varje år till en kostnad av 200–300 miljoner kronor.

Tidningen Expressen skrev i somras om hur den ryska maffian slog till mot villaområden. Dessa internationella stödligors härjningar orsakar samhällskostnader som överstiger värdet av det stulna godset. Vi får aldrig glömma att bakom varje stöld finns ett brottsoffer, och ligornas framfart bidrar till försämrad trygghet och urholkar den tillit som en samhällsmedborgare ska känna gentemot andra människor och staten.

Som det nu är tvingas tullen att se på när misstänkt stöldgods lämnar landet eftersom tullen i sitt regleringsbrev saknar uppgiften att kontrollera utförsel av stöldgods. Däremot har regeringen i regleringsbrevet uttryckligen bestämt att Tullverket ska kontrollera handel med sälprodukter.

Fru talman! Att ge Tullverkets tjänstemän befogenhet att stoppa fordon på väg ut ur landet vore en förhållandevis enkel åtgärd som skulle kunna ge stor effekt. Men uppenbarligen är det ett svårt beslut att ta för den sittande regeringen.

Min kollega Hampus Hagman ställde för snart ett år sedan frågor, både i en interpellation och i en skriftlig fråga, till finansministern om när dessa befogenheter skulle kunna vara på plats. I det skrivna svaret svarade finansministern att regeringen inväntar en slutredovisning av ett uppdrag som Tullverket har fått. Först därefter ska regeringen, enligt svaret, analysera frågan för att överväga eventuella åtgärder. Slutredovisningen kommer den 14 februari i år. Det tar tid, och vi tycker att det tar onödigt lång tid.

Kristdemokraterna menar att Tullverket bör få ett tydligare uppdrag att kontrollera, stoppa och kvarhålla personer vid gränsen. Tullens skarpare befogenheter att frihetsberöva kommer att ge dem bättre möjligheter att kontrollera in- och utflöden av varor och människor till och från Sverige. Det dåliga gränsskyddet är en av anledningarna till att antalet brott är så stort och att uppkläringen är så låg i vårt land.

Därför ser Kristdemokraterna behovet av en lagändring, så att stöldgods och hälerigods ingår bland de varor som Tullverket får kontrollera vid gränsen.

Fru talman! När Tullverket våren 2019 placerade så kallade ANPR-kameror vid Öresundsbron i Malmö, vid färjeläget i Helsingborg och i Värtahamnen i Stockholm innebar det att Tullverket installerade kameror som automatiskt läser av fordons registreringskyltar. Syftet med dessa kameror var att tullen skulle förvarnas om kända smuggelbilar var på väg att passera. Utan ANPR-kameror måste tullpersonalen manuellt kolla upp tiotusentals passerande fordons registreringskyltar. Det är en krävande och mer eller mindre omöjlig uppgift.

Denna åtgärd som vidtogs under våren förra året stoppades av Datainspektionen som ansåg att systemet med central analys av tagna bilder var integritetskränkande. När Tullverket överklagade beslutet till förvaltningsrätten körde förvaltningsrätten över Datainspektionens beslut och gav Tullverket rätten att lagra bilder från kameraövervakning i en databas.

Fru talman! Kristdemokraterna vill att ANPR-kameror ska användas vid samtliga gränspassager i vårt land.

Det är välkommet att man från regeringens sida nu säger att man vill satsa mer på tullen. Men innan en omorganisering av tullen är på plats behöver poliser placeras i tullens arbetslag. Polisen har till skillnad från tullens personal möjlighet att beslagta stöldgods och frihetsberöva personer.

Tullens tjänstemän skulle även behöva en kompletterande utbildning så att de kan agera mer polisiärt. I dag har tullare utbildning på upp till ett år. Eftersom Tullverket redan i dag genomför kontroller av införsel av varor som narkotika lär en omgörning av utbildningen för att tullarna ska kunna beslagta stöldgods inte behövas. Dock behöver den kompletteras med vissa moment.

Kristdemokraterna bedömer att de potentiella vinsterna för samhället som skulle uppstå om Sverige fick ett bättre gränsskydd skulle vara omfattande – färre personer som vistas illegalt i Sverige, färre illegala vapen och mindre droger som kriminella kan sälja i utanförskapsområden.

Fru talman! Med anledning av detta vill jag yrka bifall till Kristdemokraternas reservation 6 om Tullverkets befogenheter och verksamhet under punkt 2.

Anf. 4 PATRIK LUNDQVIST (S):

Fru talman! Ända sedan den förra regeringen tog över har vi successivt skjutit till pengar till Tullverket för att de ska kunna fullgöra sitt uppdrag bättre, göra fler kontroller och stoppa mer av den problematiska smuggling som vi ser i Sverige.

Vi har vänt utvecklingen och skiftat fokus från skattesänkningar till rejäla tillskott både till Tullverket och till polisen för att få bukt med samhällsproblem som har funnits under en lång tid.

För tullens del handlar det främst om att skärpa kampen mot vapen och droger som förs in i landet, men det handlar självklart även om att delta i och utveckla det europeiska samarbetet och förenkla handeln med till exempel nya e-tjänster.

Denna utveckling har bara börjat och kommer att behöva fortsätta. Vi kommer inte att vara nöjda förrän vi har rimlig kontroll över vad som kommer in i landet och det är så enkelt som det kan vara att handla med andra länder. Att tillföra ytterligare uppgifter och befogenheter till en redan ansträngd myndighet innan detta är på plats är inte särskilt smart.

Riksrevisionens granskning visar att vi är på väg åt rätt håll. Men man pekar också ut vissa förbättringsområden, framför allt inom kunskapsinhämtning och sammanställning för att värdera olika insatser samt uppbyggnaden av nya system som tar lite för lång tid.

Mycket är som sagt på gång. En utredning av postspärrar har redan gjorts för att utöka möjligheterna att stoppa gods även i kurirflödet. Den bereds nu av regeringen.

Frågan om myndighetsgemensamma insatser och möjligheter att utbyta information och samarbeta mer är ständigt aktuella frågor som det arbetas med.

Flera motioner behandlar utförelse av stöldgods samt utökningar och breddningar av Tullverkets verksamhet. Självklart är det ett problem att människors egendom stjäls runt om i Sverige. Varje insmugglad vara, oavsett om det är droger, vapen eller annat olagligt som kommer in i landet, är ett stort problem. Men överlag är Tullverkets verksamhet på väg i en god riktning. Fler tjänstemän utbildas varje år och kommer in i verksamheten. Även materiellt stärks myndigheten med både utrustning och möjligheter att utöka verksamheten till fler platser och med nya metoder vid behov.

Det är ändå viktigt att i denna kammare poängtera att mycket av det som det motioneras om är frågor som myndigheten själv råder över. Hur det ska skötas och vad som ska användas vid varje givet tillfälle är inte någonting som vi behöver detaljstyra härifrån.

De stödligor som vi känner till agerar snabbt och för ut stöldgods ur landet innan polisen hinner reagera. Ofta är stöldgodset troligen ute ur landet redan när stölden upptäcks. För att lösa denna problematik har regeringen redan gett polisen, tullen och Kustbevakningen i uppdrag att se över vad som behöver göras och hur de bättre gemensamt kan få bukt med problemen. Dessa tre myndigheter har i dag olika ansvarsområden, och stöldgods är i dag framför allt en polisiär fråga. Hur vi i framtiden ska hantera detta mellan myndigheterna måste de kunna få lämna förslag om innan vi går fram med några beslut i denna kammare.

Vi är alla överens om målet att stoppa stöldligornas verksamhet och säkra stöldgodset för att det ska komma tillbaka till ägaren. Det råder nog inget tvivel om det.

Om det ska vara fler tulltjänstemän som granskar utförelsen, fler poliser i landet eller vid gränserna för att jaga misstänkta och större möjligheter för Kustbevakningen att övervaka trafiken på sjön eller en kombination av detta är än så länge en öppen fråga. Tendensen i debatten har varit att bara titta på Tullverket och peka ut denna myndighet som ansvarig för allt som korsar gränserna. Så enkelt är det inte. Det är rätt dumt att göra det, även om det självklart är den lättaste kopplingen att peka på gränsen och den myndighet som arbetar där.

Många gånger är enkelt såklart bra, men den enklaste debattinlagen är inte alltid det enklaste sättet att uppnå de faktiska målen. Detta arbete måste göras med försiktighet och noggrant övervägande, inte som en ryggmärgsreflex med bara en sak för ögonen. När vi genomför åtgärder tenderar ligorna nämligen att byta vägar ut ur eller in i landet, och vi behöver vara flexibla i hur vi bemöter det. Dessutom har förändringar och utökningar av myndigheters befogenheter och ansvar stor påverkan på hela verksamheten.

Vi har hört ett par gånger här hur dåligt med resurser både polis och tullverk har, och det stämmer. Det är därför vi hela tiden har tillfört resurser så att fler kan utbildas och anställas. Men att urvattna myndigheterna innan man har tillräckligt med personal på plats känns väl inte riktigt som en bra lösning för att få bukt med några som helst problem. Det uppdrag som har getts myndigheterna ska dessutom redovisas den 14 februari. Därefter kommer vi att ha en bättre bild av hur de vill lösa problemen och hur

vi kan vara behjälpliga där, alltså om det är resurser som behöver flyttas eller skjutas till, om det behövs nya befogenheter eller om det är nya lagrum som ska skapas.

Fru talman! Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag och avslag på motionerna.
(Applåder)

Anf. 5 HELENA BOUVENG (M) replik:

Fru talman! Jag säger bara: Äntligen har Tullverket faktiskt fått ökade resurser! Vi fick ju kämpa ganska länge; det satt långt inne för regeringen att inse vilken katastrof vi har vid våra gränser.

Patrik Lundqvist säger i sitt anförande att det inte är ansvarsfullt att ge Tullverkets personal ytterligare befogenheter. Han säger att det är ett stort problem att stöldgods lämnar vårt land, och i samma andetag säger han att vi inte kan eller vill göra någonting åt det. Ni säger samtidigt att myndigheterna måste bestämma själva, Patrik Lundqvist, men något som myndigheterna inte rör över är vilka befogenheter de har. Det har vi här i Sveriges riksdag möjlighet att ändra på, och vad jag kan se efter att ha tittat på reservationerna och debattartiklar finns det en bred majoritet för att ge Tullverket just befogenheten att ta hand om både stöldgods och personer vid gränsen.

Därför måste jag ändå ställa en fråga till Patrik Lundqvist. Här har regeringen äntligen ett förslag som det finns majoritet för i Sveriges riksdag och som skulle göra att brottsoffer i vårt land fick tillbaka sina saker. Brott skulle kunna utredas. Varför denna senfärdighet när det gäller något som svenska folket vill ha, som riksdagen vill ha och som det finns majoritet för? Vad är problemet, Patrik Lundqvist?

Anf. 6 PATRIK LUNDQVIST (S) replik:

Fru talman! Det stämmer att det tog lång tid för regeringen att inse att det krävdes mer resurser. Det tog ända till att vi faktiskt bytte färg på regeringen innan den förstod detta faktum, och då började också pengarna trilla in. Vi slutade sänka skatter och tillförde i stället resurser till myndigheterna. Det gäller naturligtvis inte bara Tullverket, utan även polisen har betydligt mer resurser – och mer är på väg.

Som jag sa tidigare: Resultatet av det myndighetsgemensamma uppdraget att diskutera fram och tillsammans lösa hur dessa frågor ska hanteras framöver ska levereras den 14 februari. Då kommer vi att ha ett bättre underlag än det vi har i dag. Nog kan man skapa gemensamma majoriteter i den här kammaren, men har man inget underlag att gå på vet man heller inte vad resultaten kommer att bli. Vi kommer att ha det på plats snart, och därefter kommer vi att börja jobba.

Under tiden får polisen mer resurser för att hantera stöldligorna och sköta sitt uppdrag. Det är naturligtvis i första hand polisens uppgift att haffa bovar och ta rätt på stöldgods.

Anf. 7 HELENA BOUVENG (M) replik:

Fru talman! Både Patrik Lundqvist och jag vet att pengarna inte hade funnits på plats på Tullverket om det inte hade varit för KD:s och Moderaternas budget. Patrik Lundqvist och jag sitter båda i insynsrådet och vet exakt hur detta har gått till. Det behövdes alltså inget byte av regering för

detta, utan tvärtom har vi fört fram resurserna till både Tullverket och polisen under lång tid.

Patrik Lundqvist hänvisar till att det är polisen som har möjlighet och ansvar att ta hand om stöldgods och personer. Likt mig kommer väl Patrik Lundqvist från bygder där det inte kryllar av poliser. De finns långt ifrån alltid vid gränsen, och jag kan förstå de tulltjänstemän som står vid gränsen och känner en otrolig frustration över att de tvingas släppa både stöldgods och personer över gränsen därför att polisen helt enkelt inte finns på plats.

Återigen, Patrik Lundqvist: Vad är problemet? Varför denna senfärdighet när det faktiskt finns konkreta, vettiga förslag – som har en bred majoritet i Sveriges riksdag – på sätt att förhindra att stöldgods och personer försvinner ut ur vårt land? Brottsoffren står kvar när ingenting görs.

Anf. 8 PATRIK LUNDQVIST (S) replik:

Fru talman! Vi kan naturligtvis tjafsas hur mycket som helst om hur de här pengarna har kommit till, men det är ju ett faktum att ingenting hände förrän det fanns en ny regering på plats. Den har även skjutit till resurser utöver de gånger ni har vunnit omröstningar om budgetar, Helena Bouveng.

När vi har den situation vi har med sprängningar och skjutningar i hela vårt land behöver vi se till att öka kontrollen över framför allt vapen och droger. Det är de varorna som kommer in i landet och driver den här utvecklingen; gängen slåss mer och mer om droghandeln och de inkomster som den inbringar. Att i det läget förflytta tulltjänstemän från införsel i till utförsel ur landet, utan att först ha personella resurser till att fullt ut sköta det, känns inte alls som en bra prioritering. Det är ett faktum – det tror jag att de flesta vet som någonsin har åkt en färja – att påfart på och avfart från färjan inte sker på samma ställe. Det är inte så att de tulltjänstemän som står och tittar på vad som kommer in i landet samtidigt ser det som förs ut. Den prioriteringen behöver vi faktiskt göra, som det ser ut i dag.

Polisen har sitt uppdrag, och de får mer resurser. De behöver kunna hantera detta betydligt bättre.

(Applåder)

Anf. 9 HELENA VILHELMSSON (C):

Fru talman! Vi har i dag tre fiskala myndigheter som alla, utöver att vara just fiskala, är viktiga för den svenska rättskedjan – Skatteverket, Kronofogden och Tullverket.

Tullverket är kanske den av de tre fiskala myndigheterna som i störst utsträckning agerar brottsbekämpande. Tullverket har två huvudsakliga uppgifter: Dels är det själva uppbörden, det vill säga att ta ut tullar, skatter och andra avgifter. Dels är det den rent brottsbekämpande, där bland annat olaglig införsel av alkohol, droger och vapen finns att beivra.

Omfattningen av och systemen för smuggling av alkohol och droger får mig att hisna. Vi pratar om miljonaffärer, där det knappast är fråga om privat bruk. Detta leder till ökat missbruk, ökad brottslighet och ökat lidande inte minst bland våra ungdomar, som i dag har betydligt lättare att få tag i alkohol än vad som var fallet tidigare. Tullverket behöver verktyg och resurser för att stärka sitt arbete med att skydda våra gränser och bekämpa brott.

Våra gränser består inte enbart av gränsmarkeringar i naturen eller tullstationer på vissa – för få – orter utan också av Kustbevakningen. Kustbevakningen har en viktig roll vad gäller brottsbekämpning, smuggling och inte minst krisberedskap. Genom tydligare uppdrag och dialog från regeringen kan Kustbevakningen göra ett mycket mer resurseffektivt arbete i samverkan med andra myndigheter än vad som är fallet i dag.

Tullverket är också viktigt när det gäller att garantera att våra företag står konkurrenskraftiga gentemot andra länder. Vi måste redan nu ta höjd för Tullverkets kommande arbete med anledning av brexit. Riksdagen behöver säkerställa att Tullverket har en lagstiftning som är ändamålsenlig för verksamheten.

Fru talman! Tullverket har behov av att öka kontrollerna för att upptäcka det som vi inte vill ha eller se i vårt land: vapen och droger. På de besök jag och Centerpartiet gjort på olika tullstationer har vi fått se alltifrån avancerade tekniska hjälpmedel såsom en mobil skanner i Helsingborg som söker av en lastbilscontainer – en dyr men effektiv investering för att hitta gömd narkotika – till fantastiska samarbeten mellan tulltjänstemännen och narkotikahunden Boy i Haparanda.

Tack vare detta ökar tullens beslag av narkotika och tobak, men det behövs mer. Jag är övertygad om att varje satsad krona på Tullverket ger lika mycket tillbaka till samhället. Vi känner till konsekvenserna av att ungdomar får enklare tillgång till alkohol, och samma sak gäller för droger.

När det gäller vapensmugglingen står vi inför det faktum att det dödliga skjutvapenvåldet ökar men smugglingsbeslagen av vapen minskar. Här har Riksrevisionen konstaterat att Tullverket har bristande vetskap om vapensmugglingens tillvägagångssätt. Det är av yttersta vikt att både tullen och regeringen tar detta på största allvar för att öka beslaget av vapen vid våra gränser.

Fru talman! En fråga som är minst lika viktig för tullens arbete och som förvisso har behandlats i ett annat utskott – justitieutskottet – förra året men som ändå förtjänar att nämnas är den om straffrättsligt skydd för personal inom blåljusverksamhet och myndighetsutövning.

Att skyddas från hot, våld och sabotage borde vara lika självklart för anställda på Tullverket som för blåljuspersonal. Av någon anledning var detta inte regeringens åsikt, men riksdagen fick igenom ett tillkännagivande om att tullens personal ska åtnjuta samma rättsliga skydd. Tullpersonalen får utstå både våld och hot, och myndigheten har ett brottsbekämpande uppdrag.

Jag och Centerpartiet kommer att följa denna fråga noggrant. En trygg personal gör ett bra arbete.

Fru talman! Sedan har vi det här med stöldgods som försvinner ut ur landet. Det är ibland kanske ett långt större problem än själva brottet – stölden. Är det någonting som kan urholka förtroendet för myndigheter och rättsväsendet i stort tror jag att det är när brottsbekämpande myndigheter, såsom tullen, vid en utgående kontroll av ett fordon kanske inte upptäcker narkotika, som man först misstänkte, utan i stället båtmotorer eller motorsågar och tvingas låta det passera för att polisen dröjer för länge. Här måste en förändring till.

Att tullen måste tillkalla polis för att hindra att misstänkt stöldgods smugglas ut leder till problem, eftersom polisen har många andra arbetsuppgifter som behöver prioriteras. Misstänkt stöldgods omfattas inte av lagen om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom EU. Centerpartiet vill att Tullverkets tjänstemän ska ha befogenhet att undersöka fordon och kvarhålla personer som påträffas med misstänkt stöldgods genom att lägga till detta i den tidigare nämnda lagen.

Utskottet har tidigare tillstyrkt att Tullverket ska få ett utökat uppdrag. Centerpartiet vet att regeringen har tilldelat Tullverket, Polismyndigheten och Kustbevakningen ett uppdrag. Uppdragets syfte är att öka förmågan att bekämpa organiserad tillgreppsbrottslighet som begås av internationella brottsnätverk.

Som vi har hört ska utredningen slutredovisas nu i februari. Om det räcker med detta återstår att se. Vi kommer att följa detta noggrant och är inte främmande för att driva frågan vidare både i utskottet och i budgetprocessen om resultatet av uppdraget och regeringens kommande åtgärder sviktat.

Tullpersonalen måste ha befogenhet att kvarhålla misstänkta brottslingar och misstänkt stöldgods tills polisen kommer, så länge det behövs, oavsett om det handlar om narkotika eller fyrhjulingar.

Fru talman! Det är förstås också av vikt att Tullverket får befogenhet att hålla kvar kurirförsändelser och inte bara postförsändelser som fallet är i dag. Centerpartiet vill utöka befogenheten gällande både post- och kurirförsändelser till att omfatta försändelser som antas innehålla även andra illegala varor, till exempel vapen, utöver narkotika.

Riksdagen har tidigare beslutat om tillkännagivanden vad gäller såväl ökade befogenheter inom detta område som skärpta straff för smuggling av vapen och explosiva varor. Detta kan också leda till ökade möjligheter att använda hemliga tvångsmedel i utredningar, något som vi välkomnar.

Ärendet har utretts och bereds nu av regeringen. Centerpartiet förväntar sig tydliga och relevanta förslag för att förhindra smuggling i post- och kurirflödet.

Vi ser också gärna att smuggling av vapen bryts ut till en särskild brottsrubricering, på samma sätt som skett med narkotikasmuggling, och hoppas på att få hantera dylika förslag i justitieutskottet.

Fru talman! Den svenska rättskedjan ska fungera. Här är våra tre fiskala myndigheter centrala, liksom polisen, Kriminalvården och Åklagarmyndigheten. Jag kan konstatera att behovet av att stärka rättskedjan har ökat. När de som begår brott hittar nya vägar att arbeta på måste myndigheterna följa efter.

Tullverket har kapacitet att göra ett bra jobb; nu måste vi se till att resurser och instrument finns till deras förfogande.

Härmed yrkar jag bifall till reservation 11.

Anf. 10 HELENA BOUVENG (M) replik:

Fru talman! Jag lyssnade nogsamt på vad Helena Vilhelmsson sa i sitt anförande, och jag tror att vi kan vara överens om det allra mesta.

Innan dess hörde vi Socialdemokraterna, vars regering Helena Vilhelmssons parti nu tyvärr stöder. Jag kunde höra att man andades en viss tveksamhet till att ge befogenheter och att man var rädd för att utarma re-

surserna för att tulltjänstemännen skulle få utökade befogenheter, inte minst vad gäller utförsel, vilket Helena Vilhelmsson beskrev bra.

Jag tyckte också att Helena Vilhelmsson beskrev Tullverkets möjligheter vid postförsändelser väldigt bra. Även där kan jag se att vi är väldigt överens.

Min fråga till Helena Vilhelmsson är följande: Är Helena Vilhelmsson beredd att stödja ett utskottsinitiativ om vi vill driva på för ett sådant, så att Tullverket verkligen får de befogenheter som både Helena Vilhelmsson och jag efterfrågar?

Anf. 11 HELENA VILHELMSSON (C) replik:

Fru talman! Tack, Helena Bouveng, för frågan!

Jag var inne på detta i mitt anförande. Det beror på vilket utskottsinitiativ du, Helena Bouveng, talar om – det här är ju en bred fråga. Men om det är så att det uppdrag om samverkan som levereras nu i februari enligt din och min förmodligen gemensamma syn inte innehåller adekvata åtgärder är vi absolut beredda att ta upp frågor i utskottet. Dessutom är vi beredda att jobba med denna fråga i budgetprocessen.

Centerpartiet har hela tiden sagt att tullen måste ha befogenhet att kvarhålla. Det är skillnad på att kvarhålla och att beslagta och frihetsberöva i väntan på polisen. Kvarhålla tycker vi att tullen kan göra. Man ska dock vara medveten om att även detta tär på resurserna; man måste förmodligen avdela personal och så vidare. Därför är detta också en budgetfråga.

Som svar på din fråga, Helena Bouveng: Om utredningen inte levererar enligt vårt tycke adekvata förslag är vi absolut beredda att driva frågan i utskottet.

Anf. 12 HELENA BOUVENG (M) replik:

Fru talman! Jag tackar Helena Vilhelmsson för den utsträckta handen.

Vi tror samtidigt att 500 nya tullare är ett effektivt sätt att få ett bättre gränsskydd. Det tar dessutom ett år att utbilda en tulltjänsteman medan det tar tre eller fyra år för en polis, så det går ganska snabbt att få till resurser.

Vi i Moderaterna tror att det på längre sikt behövs upp till 2 500 tulltjänstemän för att ha en effektiv kontroll av både införsel och utförsel. Jag ser fram emot att även detta kan ingå i era förhandlingar i budgetprocessen, så att vi verkligen får de befogenheter som både Helena Vilhelmsson och jag efterfrågar. Det kallar jag riktigt bra borgerlig politik, så jag önskar lycka till.

Vi får utvärderingen den 14 februari. Jag är dock lite orolig för att det tar för lång tid; vi kanske inte har lagstiftning på plats förrän 2021. Är Helena Vilhelmsson beredd att påskynda denna process, så att vi verkligen får en lagstiftning på plats och så att dessa stöldligor inte kan härja, inte minst ute på landsbygden och i skärgården?

Anf. 13 HELENA VILHELMSSON (C) replik:

Fru talman! Tack, Helena Bouveng, för lyckönsningen!

Centerpartiet har en reservation gällande just utförsel. Och jag håller helt med Helena Bouveng. Vi har stridit för den här frågan i väldigt många år, och jag är rädd att det kommer att ta för lång tid. Även om det skulle komma adekvata åtgärder kanske de inte är på plats förrän 2021. Därför är jag beredd att titta på just frågan om kvarhållande och om det går att få till

stånd adekvata åtgärder tidigare. Det kommer kanske att kosta resurser. Det får vi inte på plats förrän 2021, om vi inte hinner få med det i vårandringsbudgeten, men det tror jag inte.

Vi kan nog kroka arm och jobba med den här frågan framöver så att det förhoppningsvis blir bra.

Anf. 14 TONY HADDOU (V):

Fru talman! Jag får inleda med att säga att vi i Vänsterpartiet ställer oss bakom att lägga revisionens skrivelse till handlingarna. Vi ställer oss också bakom de rekommendationer som föreslås.

När jag besöker myndigheten i min hemstad säger de att de är glada över att få rekrytera ännu fler. Det är bland annat det som efterfrågats, och det är just det som görs i nuläget. Dessutom ställer vi oss bakom den finansiella förstärkning som myndigheten får i år.

Jag lägger också märke till en och annan borgerlig motion om yrkeskriminella och illegala vapen. Man undrar ju lite då: Var är förslagen om åtgärder innan kriminalitet uppstår, var är de förebyggande åtgärderna, förslag som gör att ingen över huvud taget ska plocka upp ett vapen? Var är förslagen i de andra utskotten för mer jämlika uppväxtvillkor och en likvärdig skola? Tvärtom ökar de borgerliga partierna klyftorna mellan människor. Jag tycker att vi ska ta det i beaktande när vi diskuterar Tullverket i dag.

Det är samma borgerliga partier som vill jobba hårt och effektivt för att splittra löntagare, splittra svenskar och invandrare, män och kvinnor, fast anställda och inhyrd personal, och som tycker att sjuka ska betala de friskas skattesänkningar och så vidare. Ja, listan kan göras väldigt lång.

För oss i Vänsterpartiet är målsättningen att öka jämlikheten i samhället och minska de ekonomiska klyftorna. Det är det viktigaste uppdrag vi kan genomföra här i riksdagen. För detta krävs en kraftfull fördelningspolitik som är riktad mot de grupper som har de största behoven.

Anf. 15 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru talman! Tack till Tony Haddou för ett kort och koncist anförande!

Fru talman! Att stoppa kriminalitet och införsel vid Sveriges gränser är samhällsekonomiskt effektivt. Därför är det glädjande att vi nu satsar mer på Tullverket och dess uppgifter. Tullverket har en viktig roll vad gäller att bekämpa smuggling av droger, vapen och farligt gods men även vad gäller upprättandet av Cites, arbetet mot handeln av utrotningshotade djur som är den fjärde största illegala handeln globalt sett. Dock granskas bara införsel från utomeuropeiska länder, vilket i dag är en stor brist. Europa har nämligen drivit ett ställe där det handlas med elfenben och andra delar av utrotningshotade djur samtidigt som dessa svarta pengar tvättas. Inte sällan går de ekonomiska flödena från illegal handel ihop, och de som gynnas är de stora kriminella nätverken.

Fru talman! Sveriges tullverk har drygt 300 beslagtagna varor per år som är kopplade till utrotningshotade djur. Postpaket är ett stort problem när det gäller att upptäcka handel med utrotningshotade djur. Paketerna kan innehålla små delar av elfenben till smycken med mera. Det dödas i snitt 55 elefanter per dag, och om detta fortsätter kommer elefanten att vara utrotningshotad inom tio år.

Jag vill lyfta fram detta eftersom ingen annan kommer att göra det, även om vi är ganska överens i den här kammaren om i vilken riktning vi vill gå, att vi vill satsa mer på Tullverket.

Tullverket kan spela en stor roll i arbetet med att bekämpa handeln med utrotningshotade djur. Sverige kan även stödja EU-kommissionens senaste förslag om att ytterligare begränsa handeln med elfenben.

Med detta sagt, fru talman, vill jag yrka bifall till utskottets förslag.
(Applåder)

Anf. 16 JOAR FORSSELL (L):

Fru talman! Tullverkets verksamhet är helt avgörande om vi vill stävja brottslighet, ta fajten med de kriminella gängen ordentligt och stoppa in-
flödet av illegala vapen, handgranater, knark och annat som vi inte vill ha i Sverige.

Det är ganska uppenbart att vi i Sverige i dag inte har gjort tillräckligt. Det är sant, som Vänsterpartiet sa, att vi också måste göra någonting för att minska den socioekonomiska utsattheten. Det handlar om att stärka skolor i utsatta områden, att se till att det skapas fler jobb och att människor lyfts ur fattigdom. Men det är också sant att oavsett vilken bakgrund man har begår man ett allvarligt brott om man ägnar sig åt narkotikahandel, handskas med illegala vapen eller, ännu värre, använder illegala vapen.

Jag är väldigt glad, fru talman, för att Liberalerna i januariavtalskonstellationen har varit hörnstenen för den brottsbekämpande verksamheten. Vi har drivit igenom stora satsningar på hela rättskedjan, polis och domstol, och vi kommer såklart också att behöva prioritera Tullverkets verksamhet.

Vi behöver lyssna mer på vad man vid Tullverket själva säger, för det är inte så enkelt som att det bara är handgranater och pistoler som smugglas över gränsen. Tullen i Malmö vittnar om hur de kriminella gängerna smugglar godis över gränsen, därför att godispriserna på grund av godisskatten är högre i Danmark än vad de är i Sverige. De tjänar därmed pengar på att smuggla godis över gränsen och finansierar även med godissmuggling den verksamhet med sprängningar, skjutningar och annat som vi kan läsa om i tidningarna nästan varje dag. Därför behöver vi stärka tullen så att man har tid och resurser att prioritera inte bara de allra grövsta brotten utan fler brott än så.

Liberalerna har under lång tid även varit pådrivande för att stärka tullens befogenheter. Jag tror att det är avgörande att vi hänger med. När gängerna och andra kriminella utvecklar sin verksamhet och sitt sätt att jobba behöver de rättsvårdande myndigheterna göra samma sak.

Jag vill därför yrka bifall till vår reservation 7, som handlar om just tullens befogenheter.

Jag tror att det är avgörande att vi gemensamt i den här kammaren tar de här frågorna på allvar. Tullen är avgörande. Vi kan sopa undan detta faktum genom att skylla på en massa andra saker, som Vänsterpartiet gjorde här i debatten tidigare, och bara prata om socioekonomiska skillnader. Det är klart att det kan vara ett problem. Det kan vara ett problem att människor har olika möjligheter i livet. Men man kan inte skylla på det när det skjuts, när det langas och när liv slås i spillror. Man kan inte skylla på det i stället för att satsa ordentligt på tullen och stärka tullens befogenheter.

Med detta sagt, fru talman, tackar jag för mina lite kortare fyra minuter än vanligt och tackar för den här debatten.

Anf. 17 TONY HADDOU (V) replik:

Fru talman! Ibland är det omöjligt att inte begära replik på Joar Forssell. Han var före mig på talarlistan, men när han inte kom in i kammaren fick jag tala före honom. Sådana är våra debattregler i kammaren, och det är bra att vi respekterar dem.

Joar Forssell sa att Tullverkets roll är avgörande. Jag tror att vi kan hålla med varandra om mycket när det gäller det. En annan bra grej han sa var att vi ska lyssna på tullpersonalen. Jag tror att det också är avgörande.

Men nu ska jag sluta fjäska för Joar Forssell. Han sa att det Vänsterpartiet sa är sant. Men i mitt anförande efterfrågade jag tydligt de förebyggande åtgärderna. Det handlar om förebyggande åtgärder för att människor inte ska plocka upp vapen i Sverige, för att man inte ska dras in i det. Var är förslagen för mer jämlika uppväxtvillkor eller exempelvis likvärdig skola? Var är de förslagen?

Nu när kriminalitet uppstår är man lite alarmister på anabola och så vidare. Men vi är i ett läge där vi behöver jobba på lång och på kort sikt. Förslagen för hur vi ska jobba på lång sikt lyser med sin frånvaro.

Anf. 18 JOAR FORSSELL (L) replik:

Fru talman! Jag får be Tony och de andra ledamöterna om ursäkt för att jag kom sent till debatten. Jag var på ett möte om vapenmagasinen. Det är en fråga där regeringen står helt handfallen och försöker gå på folk som faktiskt inte är brottslingar. Jag var på mötet för att försöka stoppa Vänsterpartiet, regeringen och andra som vill slå i luften i stället för att stärka tullens befogenheter, vilket skulle kunna stävja brottsligheten.

Det är intressant att lyssna på Tony Haddou. Om man lyssnar noga hör man nämligen att han inte talar om jämlika livschanser. Han talar inte om att människor som bor i Rinkeby eller Tensta, där jag har bott i flera år, ska kunna gå i en bra skola och se kompisar som växer upp och blir entreprenörer och företagare och känna hoppfullhet. Det Tony talar om är i stället att alla ska ha det lika dåligt. Alla ska ha det lika dåligt. Vi ska vara helt jämlika. Det ska inte finnas några skillnader.

Fru talman! Det är inte skillnader som är problemet. Problemet är fattigdom, social utsatthet, trångboddhet och att det är färre entreprenörer i Tensta än på Östermalm. Problemet är att barnen som växer upp i respektive område upplever att de har olika livschanser. Det är problemet.

Vill man komma åt det ska man se till att göra det enklare att vara företagare och att vara entreprenör. Vi behöver se till att det blir kortare tillståndsprocesser och lägre skatter. Vi behöver se till att stärka skolan och öka kunskapsnivån så att människor, oavsett bakgrund och vilka livsval ens föräldrar har gjort, ska kunna bli precis vad de vill och känna hoppfullhet.

Om man vill göra det ska man inte göra som Vänsterpartiet och genom ombud förhandla med Sverigedemokraterna för att få bort till exempel lärarassistenter i utsatta områden. Det är oseriös politik, Tony, och det kommer att leda till mindre hoppfullhet och ökade klyftor.

Anf. 19 TONY HADDOU (V) replik:

Fru talman! Tack för svaret, Joar Forssell! Men det var inte i närheten av ett riktigt svar på min fråga. Jag efterlyste de förebyggande åtgärderna och hade gärna velat få svar på min fråga. Det var också ett av de mest oärliga sätt att debattera som jag har varit med om i den här kammaren.

När vi pratar om jämlika uppväxtvillkor kan det handla om likvärdig skola. Det handlar om att alla ska ha det bra, inte att alla ska ha det dåligt. Det system som ni har byggt upp – ni har bland annat provat sänkta skatter i 30 år och tycker att det är en bra idé – har lett till att de rika drar ifrån ordentligt och de fattiga lämnas efter. Det är de skillnaderna och de klyftorna som ni har skapat. Det är det stora problemet. Kärnan i problemet är att rika drar ifrån och lämnar fattiga efter. Det gör man på bekostnad av dem som har lägre inkomster. I dag betalar sjuka de rikas skattesänkningar. Det är ett stort problem. Och det är ett samhälle som ni har skapat.

När det gäller skola och bra utbildning har vi i dag en skola där föräldrarnas utbildningsvillkor eller vilken skola barnet hamnar i spelar stor roll. Det är också ett stort problem.

Ni hade stenkoll på er skola. Herregud! Vi kan ju se hur det gick. Ni delade upp barn i A- och B-lag. Det blev ett tydligt affärstänk när det gällde barnen. Det delade upp barnen och skapade klyftorna i samhället. Det är det stora problemet. Det är där kriminalitet uppstår. I ojämlika samhällen uppstår kriminalitet. Jag hade hoppats att Liberalerna någon gång kunde inse det.

Anf. 20 JOAR FORSSELL (L) replik:

Fru talman! Den här debatten handlar om tullen. Jag har inte hört några förslag från Tony Haddou om hur man på allvar ska ta itu med de problem som landet har. Det smugglas in vapen och knark, och det smugglas ut godis som säljs dyrt i Danmark för att finansiera bomber och skjutningar. Människors liv slås i spillror av knarkhandel i det här landet.

Tony Haddou har inte velat svara på vad man ska göra åt det utan vill i stället ha en debatt om ojämlikhet. Jag tar gärna den. Jag hörde nämligen inga svar på varför du, Tony Haddou, och dina partikamrater genom ombud förhandlar med Sverigedemokraterna för att se till att vi inte får lärarassistenter och därmed kan stärka skolor i utsatta områden i landet. Varför ser du genom ombud till att skära bort reformer som skulle kunna vara förebyggande?

En annan sak som skulle kunna vara förebyggande mot brottslighet är att se till att strypa de inkomster de kriminella gången har. Jag har bött i Tensta, och jag förstår att de människor som växer upp och känner hopplöshet försöker söka sig till något annat. Om det då står en gängkriminell äldre person som är kompis med någon som kan erbjuda lite pengar på fickan om man bara wheelar och dealar lite knark kan det vara lockande.

Vi måste strypa deras tillgång till våldskapital i form av vapen och deras tillgång till knark, som gör att de kan upprätthålla sin verksamhet. Hur det ska göras saknar Tony Haddou svar på. Det saknar hela vänstern svar på.

Man måste både se till att stärka skolan, se till att fler kan vara företagare och bli entreprenörer och se till att lyfta människor ur fattigdom. Det är fattigdomen som är problemet, inte att andra människor har lyckats. Samtidigt ska vi stärka tullens befogenheter, satsa på rättsväsendet och se

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 14.)

Skatt på plastbärkassar

§ 10 Skatt på plastbärkassar

Skatteutskottets betänkande 2019/20:SkU13
Skatt på plastbärkassar (prop. 2019/20:47)
föredrogs.

Anf. 21 NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Den här debatten handlar om det svenska skattesystemet och vilket skattesystem vi ska ha för att finansiera den offentliga sektorn och för att möta de problem som finns i Sverige och runt om i världen. Miljöproblem tenderar nämligen att inte vara lokala utan finns överallt och delas av hela mänskligheten.

Den första frågan man måste ställa sig när man inför en ny skatt är ifall den uppfyller det syfte man har med den. En annan fråga man måste ställa sig är ifall den är effektiv, ifall den skadar jobb, ifall den bidrar till ökad jämlikhet, ifall den bidrar till ökad konkurrenskraft och många andra typer av frågor. Ett skattesystem är trots allt inte en lek. Det är inte en hoppborg, ett experiment, en Finlandsfärja eller något annat. Det svenska skattesystemet måste tas på allvar.

Fru talman! Det är beklagligt att vi har hamnat i en situation där det i det svenska skattesystemet råder hopp och lek, experiment och rent ut sagt trams.

Varför är det dåligt att införa den typ av skatt som nu föreslås? Det handlar om skatt på plastpåsar som ska ge staten ganska stora intäkter och hushållen stora utgifter. Men de som inför skatten tänker sig att den inte ska finnas kvar efter lite tid, eftersom de vill bli av med plastpåsar i samhället.

Det är dåligt eftersom det skapar en osäkerhet när det gäller den offentliga sektorns finansiering. Man kan vara ganska övertygad om att de pengar som finns i år inte kommer att finnas nästa år. När det råder osäkerhet om den offentliga sektorns finansiering råder det stor osäkerhet kring den privata sektorns investeringar. Då vet alla att någon annan skatt kommer att behöva höjas nästa år och året efter det. Och då blir man osäker på vad man ska investera i. Man vet nämligen inte hur det kommer att beskattas. Man vet inte om man kan skapa de jobb eller produkter man tänkt sig. Nästa år kanske samma hopp och lek i skattesystemet kommer att göra så att just det man har tänkt sig drabbas av en straffskatt. Då slår det mot alla de människor som blir utan jobb och mot landet som blir utan investeringar, för man söker sig i stället till ett land där man kan lita på att politiken är robust och håller över tid.

Fru talman! Sådant trams i skattesystemet som detta är något som drabbar Sverige mer än vad man först kan tro. Det skickar en signal till alla dem som är verksamma inom offentlig sektor att deras finansiering är osäker. Det skickar även en signal till alla dem som vill göra en investering

eller något annat i Sverige att de nästa år godtyckligt kan drabbas av en skatteköning eller en förtyring av sin produktion eller konsumtion på grund av att vi i Sverige har en massa osäkra skattebaser som vi inte vet hur vi ska täcka.

Fru talman! Av dessa skäl bör man inte behandla det svenska skattesystemet så här. Ni kan hälsa Magdalena Andersson på Finansdepartementet att det svenska skattesystemet inte är hähä och häpp häpp.

Låt oss titta lite mer på sakfrågan. Skatten motiveras av att det kommer plast i haven. Det är svårt att föreställa sig något som är mer tragiskt än att djur dör eller att djurarter till och med utrotas på grund av att vi människor inte tar ansvar för vår planet. Vi som älskar djur och natur och som vistas mycket i naturen sörjer givetvis den situation som råder. Det smärta att se en val som har hela magen full av plast, eller ekosystem som utrotas eller slutar att fungera för att vi människor inte tar ansvar.

På Facebook cirkulerar en bild som blivit viral och populär. I texten stod det ungefär så här: Det finns plast i haven. Jag går till Ica och handlar min mat. Sedan tar jag med mig påsen en gång till när jag går till Ica och handlar nästa gång. Därefter använder jag den till sopor som jag slänger i sopnedkastet, om det finns något sådant, eller i soptunnan. Jag visste inte att kommunen dumpade dessa sopor i havet.

Det här gör ju heller ingen kommun. 95 procent av all plast som hamnar i havet kommer från tio flodsystem som ligger i Asien och Afrika. På grund av detta ska svenska hushåll betala 3 kronor för varje plastpåse man köper när man går och handlar. Det blir rätt stora summor för barnfamiljer som behöver handla mycket.

Jag tror dock att det finns ett ännu större hot med att göra så som regeringen nu väljer att göra med stöd från Centerpartiet och Liberalerna. Det är att människor givetvis ställer sig frågande: Nu ska jag betala 3 kronor mer på grund av att det släpps ut plast i havet i Afrika och Asien. Hur kan politiken vara sådan?

Detta leder till att man i nästa vända frågar sig om det finns fler områden där politiken är lika dum och ogenomtänkt. Finns det fler områden där man hittar på eller fabulerar om argument för saker och ting? Detta urholkar legitimiteten och trovärdigheten då vi verkligen behöver vara tuffa och ge beska besked till hushållen om att något behöver kosta för att det förstor. Då är ju trovärdigheten redan förtagen.

Det finns ingen som tror att den skatt som vi inför i dag minskar vare sig nedskräpning eller utsläppen i haven. Konjunkturinstitutet har granskat detta och skriver tvärtom att det inte finns någonting som tyder på att det skulle leda till minskad nedskräpning. Än värre är, konstaterar man, att det troligtvis är dåligt för miljö och klimat att införa detta. Det kommer nämligen att leda till annan alternativ användning av till exempel sämre påsar, vilket leder till ökade utsläpp.

Beräkningar visar att om man inför denna skatt och halverar användningen av de plastpåsar som används i dag kommer utsläppen att öka med 300 miljoner ton koldioxid, eftersom man bland annat kommer att konsumera fler soppsåsar. Dessa soppsåsar är gjorda av fossilt material i Asien. De har negativ miljöpåverkan. De plastpåsar som konsumeras i butiker i dag är till 75–80 procent gjorda av förnybart eller återvunnet material. De har alltså en mycket liten klimatpåverkan.

Nu ska man göra dessa påsar 3 kronor dyrare, men det ska fortsatt kunna gå att köpa hundratals rullar med plastpåsar gjorda av fossilt material i Asien. Därmed kommer utsläppen att öka.

Fru talman! Detta leder till många frågor. Varför gör man så här? Experterna avråder. Det finns ingen miljönytta. Här är man driven av en ideologisk övertygelse, inte av sakliga skäl, forskning eller argument. Jag undrar varför socialdemokrater, liberaler och centerpartister ställer upp på den här politiken som i slutändan har två konsekvenser. Det blir dyrare för vanliga svenska familjer att gå till butiken och handla, och vi kommer att öka utsläppen av koldioxid i miljön.

Vänsterpartiets förslag har åtminstone någon form av logik: Förbjud alla plastpåsar! Det skulle troligtvis leda till väldigt stora problem, men det skulle inte leda till att vi slår sönder svensk industri som producerar miljövänliga kassar och i stället byter ut dem mot fossilproducerade påsar från Asien. Det senare är helt ologiskt.

Januarigänget har många brister, och jag vågar säga att detta är en av de allvarligare bristerna, fru talman. Man frånser fakta och forskning till förmån för att genomföra dogmer och ideologiska övertygelser. Denna gång drabbar det miljön, haven, koldioxidutsläppen och de svenska hushållen. Med detta sagt vill jag yrka bifall till Moderaternas och Sverigedemokraternas reservation i ärendet.

(Applåder)

Anf. 22 ANNE OSKARSSON (SD):

Fru talman! Om någon undrar varför vi står här i dag hittar vi troligen förklaringen i januariavtalet, det dokument som regeringen vill använda för att styra Sverige. Där framgår det att en grön skatteväxling om 15 miljarder ska göras under denna mandatperiod.

En ”grön” skatteväxling? Ja, det måste väl handla om att finansiera avskaffandet av värnskatten med miljöskatter. Hur har regeringen tänkt sig få in de 6 miljarderna till statskassan? Jo, med en skatt på plastpåsar. Förhoppningsvis ska det leda till att generera 2,1 miljarder kronor detta år. Blir det så? Regeringen har antagit att den nya skatten på 3 kronor per påse kommer att minska konsumtionen med 30 procent. Återstående 70 procent av konsumtionen ska, enligt regeringens antagande, finnas kvar som skattebas.

Vi kan inte vara helt säkra på hur marknaden reagerar, men låt oss åtminstone gå till den information som finns att få. I en skrivelse från Naturvårdsverket från 2016 framgår följande: ”I länder där man nyligen infört avgifter, till exempel på Nordirland, Wales och Skottland, har man sett en minskad efterfrågan runt 80 procent, trots blygsamma avgifter på motsvarande under en krona.”

Samtidigt ser vi att mängden plastpåsar i handeln har minskat utan beskattning. Därför är det min och Sverigedemokraternas åsikt att 70 procent återstående skattebas är ett felaktigt antagande och att regeringen inte kommer särskilt närmare de 15 miljarder som behövs. Regeringen får kompensera värnskatten på något annat sätt.

En grön skatteväxling är kanske bra för miljön? Nej, inte ur resurs- eller koldioxidsynpunkt. Uppgifterna går isär när det gäller hur många gånger man är tvungen att använda en tygkasse av bomull innan

det blir lönsamt ur resurssynpunkt. Det är inte konstigt, eftersom det finns många olika bomullskassar.

År 2018 jämförde danska forskare olika kassar utifrån 15 olika kriterier, däribland giftighet, vattenåtgång, klimatpåverkan, koldioxidavtryck och ozonpåverkan. Rapporten visar att en tygkasse av ekologisk bomull måste bära hem matvaror 20 000 gånger för att vara lika resurssnål som en plastpåse.

Siffror från Naturvårdsverket är mindre dramatiska. 130–400 gånger måste man använda en vanlig bomullspåse. Men då behövs samtidigt soppåsar för att samla ihop avfall. Det är ju så de flesta konsumenter återanvänder sina plastpåsar. I stället får man använda plastpåse på rulle. Jag vet inte riktigt hur regeringen har tänkt sig detta.

Det som återstår som argument är väl plast i havet. Men väldigt mycket tyder på att svenska konsumenter är duktiga på att inte skräpa ned med plastpåsar i naturen. Alla som sitter och lyssnar här känner nog ett väldigt motstånd mot att dumpa plast i havet. Det gör man helt enkelt inte.

Vi har dessutom ett väldigt bra system för att samla in och förbränna sopor – eller återanvända dem. Den plast som används i plastpåsar i dag har till 80 procent återanvänt material. Både industrin och handeln arbetar ambitiöst med detta. Jag kan skjuta in att varken handeln eller industrin är speciellt förtjust i den här skatten.

Det är inte Konjunkturinstitutet heller. Jag läser ur remissvaret: ”Promemorian ger inte skäl att förvänta sig att den föreslagna skatten kommer att (i) minska nedskräpning, (ii) minska förekomsten av mikroplaster i naturen och/eller (iii) effektivisera resursanvändningen. Snarare finns en risk för ökad resursförbrukning.”

Fru talman! Sammanfattningsvis är detta ännu ett exempel på klåfingrig symbolpolitik från regeringens sida. Nog kommer det att märkas alltid när vi fladdrar omkring med våra bomullspåsar, och nog kommer det att höras när herr Svensson svär över att han glömt bomullspåsen hemma. Javisst – detta kommer att märkas. Regeringen gör skillnad och påverkar människor och deras liv. Är det detta som är syftet? Eller är syftet att ge den tull som vi nyss hörde var överbelastad extrauppgiften att kolla in smuglade plastpåsar?

Jag upprepar: Denna lag ger ingen eller obetydlig miljönytta och symboliska intäkter för staten. Den innebär ett onödigt ianspråktagande av statens och samhällets administrativa resurser. Därför bör vi återvinna den här lagen och förpassa papperet den är tryckt på till pappersåtervinningen.

Jag yrkar bifall till Moderaternas och Sverigedemokraternas reservation.

(Applåder)

Anf. 23 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

Det som föreslås här är att vi inför en skatt på plastbärkassar. Det gäller bara de påsar som man packar och bär i till exempel från affären, inte plastpåsar för varaktigt bruk, som också finns. Det gäller inte heller soppåsar eller fryspåsar. Det gäller dock även plastkassar av det som kallas förnybart material, som också blir mikroplaster i naturen.

Skatten ligger på 3 kronor per kasse. Är det en tunnare och mindre variant är det 30 öre per kasse. De som blir skattskyldiga är tillverkarna

och importörerna. Sedan finns det undantag. Köper man max 40 stycken per tillfälle och till exempel för in i Sverige är man inte skattskyldig. Man är inte heller skattskyldig om man köper för eget bruk. Det är uppskjuten skatt för lagerhållning, som med alla andra punktskatter; det är först när man säljer plastbärkassen som man behöver betala skatten. Det här kommer fullt ut att vara lag den 1 maj 2020 och bygger på januariavtalet mellan Socialdemokraterna, Centern, Liberalerna och Miljöpartiet.

Förslaget har sin grund i EU:s förpackningsdirektiv. Redan 2016 införde vi i svensk lag en förändring som bygger på direktivet, nämligen att handeln ska informera kunderna om plastkassarnas miljöpåverkan och vidta åtgärder för att minska förbrukningen. Detta har i praktiken inneburit att flera av de stora kedjorna redan tar betalt för plastbärkassar. Numera frågar man om någon vill ha en kasse i stället för att bara packa i varorna och ge till kunden, som man tidigare ofta gjorde.

Enligt EU:s förpackningsdirektiv skulle förbrukningen av tunna plastbärkassar år 2019 – det vill säga förra året – vara nere i 90 stycken per person och år. År 2025 ska den vara nere i 40 tunna plastbärkassar per person och år. Vi klarar inte det målet; vi ligger efter. Från 2018 har vi rapporteringsskyldighet till EU-kommissionen om hur det går med att uppfylla de här målen. Det som är uppenbart är att det krävs ytterligare åtgärder.

Grunden till allt detta är att plast sprids i naturen och skadar djurlivet. Det gäller framför allt djur i havet men även landlevande djur. Tyvärr är det så att påsar som är tillverkade av till exempel sockerrör, majs och liknande också sprider mikroplaster i naturen. Det är tyvärr ingen skillnad där. Det tar upp till 400 år för naturen att bryta ned de här mikroplasterna – om de någonsin bryts ned; det finns frågetecken kring det.

Plasterna bryts ned i fragment som blir mikroplaster. Djuren misstar det här för mat och sväljer det. Valar nämndes här tidigare, och det är ett tragiskt exempel. Vi hade en val utanför Norges kust som var sjuk och strandad. Det visade sig att valen hade 30 plastkassar i magen men ingen mat. Så här ser det ut runt om i våra hav. Fåglar och däggdjur på land kan trassla in sig i påsarna, men det är också så att fiskar och vattenorganismer äter detta.

Det värsta av allt är att det inte begränsas till djuren och haven; detta sprids upp i näringskedjan. Det sprids från fiskarna, hamnar i vår mat och hamnar i människokroppen. Det här är giftiga kemikalier som påverkar hälsan negativt och till och med kan ha dödliga effekter på längre sikt. Det är ett hot såväl mot naturen och djuren som mot människan och vår hälsa.

Om den här utvecklingen fortsätter kommer vi år 2050 att ha mer plast i våra hav än vad vi har fiskar. Det intressanta är att tillverkningen av engångsförpackningar i plast, bland annat plastpåsar, inte kom igång förrän på 50–60-talet. Sedan dess har vi nått den här enorma mängden plast. Man vågar knappt tänka på vad framtiden innebär om detta fortsätter.

Målet med lagen är att minska mikroplasterna i naturen. Det är inte skatteintäkter till staten som är målet utan ett ändrat beteende från svenska folket: att man inte köper de här plastbärkassarna varje gång man går och handlar utan har med sig en kasse som man använder flera gånger. Men målet är också ett ändrat beteende från handeln. Redan i dag, alltså innan lagen är genomförd, förbereder sig handeln inför det här genom att i stället erbjuda papperspåsar i allt större utsträckning. En papperspåse bryts ned

mycket snabbare än en plastpåse och ger inte alls de skadliga miljöeffekter som en plastpåse ger. Detta är väldigt positivt.

Målet är också att människor ska ha en shoppingbag. Det behöver absolut inte vara en tygkasse. Det finns många andra material. Det går till exempel alldeles utmärkt att ha en plastkasse för mer varaktigt bruk. Sedan finns det såklart en massa andra material också.

Om vi får igenom en livsstilsförändring – att man slutar med den här konsumtionen och inte köper ny plastkasse varje gång man handlar – kan det i själva verket innebära en besparing för svenska hushåll. Om hundratals plastbärkassar förbrukas i ett hushåll kan det innebära hundratals kronor i utgifter, eller till och med tusentals kronor om det är väldigt stor förbrukning. Det är alltså inte tänkt att detta ska bli en merkostnad. Målet är tvärtom att minska förbrukningen och därmed också minska kostnaderna. Om man får en papperspåse i handeln kostar det inte någonting.

Det finns mataffärer som redan nu marknadsför en kasse för mer varaktigt bruk. Jag såg till exempel i en affär att det kostar 10 kronor att köpa en sådan som man kan återanvända nästan hur många gånger som helst. Det innebär ingen stor kostnad.

Jag tror också att väldigt många människor redan har någonting hemma i garderoben. De har shoppingbag, ryggsäck, väska eller lite tjockare påse. Jag tror att väldigt många redan har saker hemma som de skulle kunna använda. Det gäller bara att vänja sig vid att ta med det.

Det kan i själva verket vara lättare att bära hem om man har en rejäl kasse i stället för en tunn påse som plötsligt riskerar att gå sönder om man packar den för fullt. Det kan vara en fördel också på det sättet.

Förhoppningen är att detta ska bli en vinn-vinnsituation för naturen, djuren, hälsan och också för hushållsekonomin. Det är inte meningen att man ska betala varje gång utan att man har med någonting i stället.

Vi har något som kallas avfallshierarkin. Det innebär att vi i första hand ska förebygga, i andra hand återanvända, i tredje hand materialåtervinna och i fjärde hand förstöra. Det här är en förebyggande åtgärd. Det är det absolut bästa vi kan göra.

I andra länder har man genomfört åtgärder, till exempel i Danmark, Irland och England. I Danmark och Irland har man en avgift och i England ett minimipris. Vi är inte de enda som går den här vägen. Majoriteten av remissinstanserna är positiva även om det finns de som är negativa. Naturvårdsverket säger att det kommer att bli mindre nedskräpning och mikroplaster i naturen.

När det gäller resursförbrukningen, det vill säga klimatperspektivet, menar Naturvårdsverket att det inte finns några säkra studier på att det ena materialet är bättre än det andra. Det är inte därför man vill ha det här. Det handlar om nedskräpningen i naturen där plast definitivt är den stora boven och inte de andra materialen. Kemikalieinspektionen är också positiv till detta för att vi ska få en mer giftfri miljö.
(Applåder)

Anf. 24 NIKLAS WYKMAN (M) replik:

Fru talman! Vi har redan hört att 95 procent av alla utsläpp av plast i haven kommer från tio flodsystem som ligger i Asien och i Afrika. Vi har hört att Konjunkturinstitutet dömer ut skatten eftersom den inte bedöms

leda till minskad nedskräpning utan till att man använder alternativ till plastkassar som är sämre.

Vi har också tagit del av forskning och undersökningar som visar att det kommer att leda till att vi ökar förbrukningen av påsar som är gjorda av fossila material i till exempel Asien som vi i stället importerar på rulle.

De miljömässiga argumenten mot att införa skatten är med andra ord överväldigande. Vi talar om hundratals miljoner ton i ökat koldioxidutsläpp som skatten beräknas innebära på grund av de skador man orsakar för hur ekonomin och handeln kommer att fungera.

Min fråga till Hillevi Larsson är på vilken grund hon fattar detta beslut. Hur många plastpåsar bedöms släppas ut från Sverige i haven? Hur stor andel av de totala plastutsläppen bedömer Hillevi Larsson att de svenska hushållen dumpar i havet varje år?

Anf. 25 HILLEVI LARSSON (S) replik:

Fru talman! Det är tack och lov så att vi inte är de värsta bovarna i världen. Vi är rätt bra på att slänga påsarna där de ska vara. Men det är inte heller perfekt här.

Stiftelsen Håll Sverige Rent gör varje år undersökningar av hur det ser ut, och bland annat undersöker de våra stränder. De har kunnat konstatera att på de svenska stränderna var det för några år sedan i genomsnitt 6,6 plastpåsar per 100 meter strand. Den siffran är nu i genomsnitt nere i 3 påsar per 100 meter strand.

De menar att en anledning till minskningen kan vara de åtgärder som regeringen redan har vidtagit med informationsplikten för handeln. Vi kan se att hos de stora kedjor som redan har infört en kostnad på ett par kronor för en påse har försäljningen av plastkassarna minskat med 30–40 procent. Det kommer alltså ut färre kassar i systemet.

Håll Sverige Rent hittar engångsförpackningar på stranden som definitivt inte har kommit utifrån från andra länder. Det är plastbärkassar men också engångsbestick, plasttallrikar och liknande som man handlar med sig från butiken.

Vårt beteende är inte perfekt. Det händer att människor har med sig saker i naturen som de till exempel äter. Hittar de ingen papperskorg slänger en del skräpet. Det gäller naturligtvis inte alla, men en del gör tyvärr så. Man kan se att ju fler människor som vistas i ett naturområde, desto mer skräp lämnas kvar och bland annat plast.

När det gäller soppsåsar eldas de upp och blir fjärrvärme. De ger på det sättet en positiv effekt. Man tar till vara dem. Mikroplasterna finns i alla material. Där är inte de fossila sämre.

Anf. 26 NIKLAS WYKMAN (M) replik:

Fru talman! Det är självklart att plast i naturen är dåligt. Det är ungefär som att få ett basebollträ i huvudet. Det är väldigt dåligt. Det är inte nödvändigtvis ett argument för att ha en straffskatt på dem som vill spela baseboll. Man måste tro att de åtgärder man vidtar på något sätt löser de problem som man har.

Hillevi Larsson kan prata hur länge som helst om att det är dåligt med plast i naturen. Det finns ingen som ifrågasätter det. Det som däremot mer eller mindre alla experter och stora organisationer ifrågasätter är ifall den lösning som Hillevi Larsson föreslår på problemet på något sätt är effektiv

eller om den bara bidrar till att minska legitimiteten för skattesystemet och att göra svenska hushåll lite mindre well-off så att de har lite mindre pengar i plånboken.

Där verkar de flesta vara överens om att det inte kommer att leda till några positiva resultat. Det kommer bara att leda till att svenska hushåll får det sämre. Man undrar lite grann över vad politiken håller på med.

Hillevi Larsson sa här själv att soppsåarna inte är något problem, för dem förbränner vi till fjärrvärme. Det är precis det som händer med de kassar som Hillevi Larsson vill införa en straffskatt på. Det visar sig att ungefär 80 procent används direkt som soppsåar. Sedan används en del för att handla med igen. De förbränns till den fjärrvärme som inte är något problem.

Hillevi Larsson står här och argumenterar för att vi ska minska användningen av svenskt teknologiskt framtagna påsar som vi köper i butiken. Men det är inget problem att använda asiatiska rullar med soppsåar som är gjorda direkt på fossila material.

Det är väldigt konstigt, Hillevi Larsson, att du har den här linjen. Det hänger helt enkelt inte riktigt ihop. Jag upprepar därför frågan till dig. Hur många svenska plastpåsar som vi använder för att bära hem mat i från butiken hamnar i haven? Det är det problemet som Hillevi Larsson säger sig vilja lösa. Då är det också rimligt att hon kan ge folket svar på hur stort det problemet är.

Anf. 27 HILLEVI LARSSON (S) replik:

Fru talman! Håll Sverige Rents undersökningar visar att vi inte har nått målet. Om det fortfarande är 3 plastkassar per 100 meter strand i Sverige är det ett alldeles för stort antal. Det är ändå bara toppen av ett isberg eftersom 70 procent av all plast finns under vattenytan och alltså inte syns.

Man har kunnat konstatera att det inte är allting som kommer utifrån. Dessutom är det enda som vi kan påverka det som kommer härifrån. Varför skulle vi som kanske enda land i EU inte vidta åtgärder när det ena landet efter det andra vidtar i många fall kraftfulla åtgärder? Det finns ingen logik bakom detta.

De allra flesta sköter sig. Men det finns en och annan som inte gör det. För att komma åt det problemet måste vi vidta den här åtgärden. Det är inte så att alla tror att det inte kommer att ha effekt. Det är 17 remissinstanser som i sina svar på propositionen menar att det är positivt och kommer att ha effekt. Bland annat Naturvårdsverket menar att det blir mindre nedskräpning och framför allt mindre mikroplaster.

Det handlar inte bara om att det visuellt för ögat är tråkigt med en skräpig strand. Det tränger in, förstör natur och djurliv och människans hälsa. Alla steg vi kan ta för att minska det är positiva. När vi kan se en halvering av antalet plastpåsar bara av den åtgärd som regeringen redan har vidtagit med informationsplikt är det självklart positivt.

När det gäller materialet i soppsåar finns det inga tydliga studier ur klimatsynpunkt som visar att det ena materialet är bättre än det andra. Dessutom finns det plastpåsar som soppsåar som är tillverkade av till exempel sockerrör och majs som säljs i handeln.

Det är möjligt att vi i framtiden vidtar åtgärder också på det här området. Men nu gäller detta just förpackningsdirektivet, och det handlar om plastbärkassar.

Anf. 28 ANNE OSKARSSON (SD) replik:

Fru talman! Jag har en fråga som gäller tullen. Vi diskuterade ju tullen tidigare här.

Jag funderar lite grann på hur mycket regeringen kommer att skjuta till för att tullen ska kunna hitta alla plastinsmugglingar. Om man smugglar in 500 plastpåsar ger det en vinst på 1 500 kronor. Det kan ge ett bättre bidrag än det tullen får när det gäller till exempel sprit, tobak eller varför inte danskt godis.

Vad tänker regeringen göra åt detta?

Anf. 29 HILLEVI LARSSON (S) replik:

Fru talman! När det gäller införsel av plastbärkassar kan man för det första föra in för eget bruk; det är fullt tillåtet. Det är tillåtet att föra in upp till 40 påsar per tillfälle.

För det andra är det först när plastpåsen säljs som man blir skattskyldig. Därmed är det försäljningstillfället man framför allt får hålla ögonen på. Jag tror att handeln med plastbärkassar sker ganska öppet.

Inom handeln väljer man själv hur man tar in pengarna. Vissa kanske väljer att betala in skatten själva och att inte lägga den på prislappen. Men de flesta kommer naturligtvis att lägga den på prislappen, och det är ju egentligen det som är meningen med det hela: Det ska bli mindre attraktivt att använda plastbärkassarna. Jag tror inte att det här kommer att bli något enormt problem.

Vi kan se att man i hela EU inför olika former av avgifter och skatter. Vi i Sverige är alltså inte ensamma om detta.

Vi kan inte inrikta vår verksamhet på att någon skulle kunna begå en brottslig handling. I så fall skulle vi inte kunna ha några regler alls i samhället. Om det handlar om brottslig verksamhet får vi naturligtvis följa upp det som vid andra miljöbrott. Men det kan inte vara brottslingarna som hindrar oss från att försöka förhindra att det kommer ut ännu mer mikroplaster. Vi kan inte låta brottslingar lägga in sitt veto, utan dem bekämpar vi i vanlig ordning med polis och tull.

Anf. 30 ANNE OSKARSSON (SD) replik:

Fru talman! Jag säger inte att man inte kan smugla in plastpåsar.

Jag ska också ta upp en annan sak. Det gäller resurser för det fossila. Hur ser regeringen på att vi i stället för de plastbärkassar vi har, som till 80 procent består av återanvänd plast, för in plastpåsar som är baserade på fossil råvara? Jag antar att det blir exakt samma mängd som den som reduceras från handeln som kommer att finnas i form av fossila påsar.

Dessutom: Finns det någon som helst undersökning av hur mycket plastpåsar av den arten som sprids i naturen? Jag antar att om man brukar lämna efter sig den plastpåse som man har med sig kommer man i stället att ha en fossil påse med sig när man går ut i naturen och fikar eller vad man nu tänker göra. Det är ingenting som hindrar en från att göra det.

Det betyder att det egentligen råder status quo när det gäller hur mycket plast som finns i naturen. Det här ändrar inte balansen.

Anf. 31 HILLEVI LARSSON (S) replik:

Fru talman! Ja, det finns fördelar med återvunnen plast. Sedan är inte all plast i påsarna återvunnen, utan en del är plast som görs av sockerrör,

majs och så vidare. Den är inte återvunnen från något som tidigare har varit plast. Det finns olika varianter.

Tyvänn är det så att det finns nackdelar också med den återvunna plasten. Man har kunnat hitta vissa gifter i denna plast som inte finns i originalproducerad plast. Allt har sina för- och nackdelar.

Om man tar med sig en fossil påse när man till exempel ska ha picknick på stranden tror jag att risken är mindre att man slänger den. Det kommer inte att bli det berg av påsar som väljer in i svenska hem som det blir när man köper eller får en ny påse varje gång man går och handlar. Mängden kommer att minska.

Jag tror också att det är mindre risk att man lämnar en mer permanent bärkasse på stranden. Om kassen är av ett rejält material som inte går sönder lika lätt som en påse och som inte blir naggat i kanten på det sätt som de tunna plastpåsar blir tror jag att chansen är större att man tar med den. Jag ser risken för att det skulle ligga en massa påsar för varaktigt bruk i naturen som väldigt liten.

Om man har använt en kasse för permanent bruk 150 gånger och sedan slänger den eller lämnar kvar den blir ändå effekten av mikroplaster i naturen mycket mindre jämfört med 150 tunna plastbärkassar. Dessutom finns det andra material. Om man lämnar en tygkasse eller papperskasse i naturen får det inte alls samma effekt när det gäller mikroplaster.

Det är just plast som är problemet, och där är det tyvärr ingen skillnad mellan den återvunna plasten, den som är gjord av till exempel sockerrör och majs, och den som är gjord av fossila material. Mikroplasterna finns i alla plaster, och det är mikroplasterna som förstör naturen och hälsan.

Anf. 32 PER ÅSLING (C):

Fru talman! Svensk ekonomi tillhör de absolut mest klimateffektiva i världen. Sverige har bevisat att tillväxt kan ske parallellt med mindre miljöpåverkan och att miljö och ekonomisk tillväxt går hand i hand.

Vår bnp har växt med mer än 60 procent sedan 1990 samtidigt som utsläppen av växthusgaser har minskat med över 20 procent. Mycket har gjorts, men mycket mer kommer att behöva göras.

Fru talman! På bordet i dag ligger nästa steg i den gröna skatteväxlingen. Det är en skatteväxling som när denna mandatperiod är slut ska omsluta uppemot 15 miljarder kronor. Det är en skatteväxling som innebär att skatten på jobb, företagande och landsbygd sänks. Till skillnad från skatter som snedvrider ekonomin rättar grön skatteväxling till snedvriddingar och låter utsläppare betala för den miljöskada de gör.

Centerpartiets främsta prioritering på det här området är att kraftigt minska mängden plast och farliga mikroplaster i den svenska naturen och vattendragen.

När man lyssnar på hur debatten låter kring grön skatteväxling är det lätt att missa själva poängen med skatteväxlingen. Målet är inte att öka det totala skattetrycket utan att förändra strukturen på skattesystemet och öka dess miljörelatering. Sverige har ett högt skattetryck på en rad utsläpp men ändå en förhållandevis låg andel miljöskatter i förhållande till det totala skatteuttaget.

Fru talman! 70 procent av det marina skräpet i Östersjön är plast. Det har spridits en felaktig bild av att skatten införs för att minska plastskräpet i haven globalt. Även om Sverige är bättre än de andra länderna är det inte

så att vi inte har problem med nedskräpning. Det primära är att minska nedskräpningen av plast i den svenska naturen, i sjöar, bäckar, åar, älvar och givetvis hav.

Fru talman! Vi måste bort från samhällets beroende av engångsplast och slit-och-släng-mentaliteten. Centerpartiet har drivit frågan om minskat plastberoende på hemmaplan och i EU. I EU har man kommit överens om att förbjuda till exempel plastbestick och sugrör i hela unionen till 2025. Vi vill nu att man höjer ambitionsnivån och tar tag i fler engångsartiklar i plast som kaffemuggar, lock och snabbmatsförpackningar.

Många av de stora miljövinster har kommit från att politiken och företagen växeldrar och samarbetar. Europa och USA var tidigt ute med att ställa utsläppskrav på bilar. Industrin, specifikt Volvo, svarade med att utveckla katalysatorer. Politiken förbjöd de mycket skadliga freonerna. Industrin utvecklade alternativa kylmedel.

Samma steg behöver vi nu ta med de kvarvarande engångsartiklarna. Kan politiken sätta ett stoppdatum för engångsplaster i de kvarvarande stora nedskräpningsartiklarna är vi övertygade om att fullgoda alternativ kommer att utvecklas – men det är då också viktigt att företag och innovatörer får veta detta i god tid.

Med detta vill jag yrka bifall till förslaget i skatteutskottets betänkande 13.

Anf. 33 NIKLAS WYKMAN (M) replik:

Fru talman! Med Socialdemokraterna ville jag försöka diskutera ett rationellt, effektivt skattesystem som uppbär legitimitet och säkrar den offentliga sektorns finansiering men också ger goda förutsättningar för dem som vill bedriva verksamhet i landet. Centerpartiet och Per Åsling har en annan grundläggande syn på skattesystemet med mer av schweizerostkaraktär, så att säga – man vill borra upp en massa olika typer av särregler och undantag som ofta ska gynna någon grupp som man tycker är särskilt värd att värna just där och just då. Därför har jag förståelse för att Pelle Åsling och Centerpartiet kanske inte tycker att det är så viktigt att man nu går fram med en skatthöjning som är ineffektiv, skapar osäkerhet och så vidare. Det effektiva skattesystemet brukar inte värnas så hårt.

Däremot brukar Centerpartiet vilja hålla den gröna fanan högt och verkligen värna vår planet. Måste det inte då, Pelle Åsling, finnas skäl att tro att de åtgärder vi vidtar löser de problem som vi säger oss vilja komma åt, detta för att det över tid ska vara legitimt för oss att genomföra åtgärder som emellanåt kan upplevas som lite tuffa och strama av hushållen?

I dag debatterar vi ett förslag som alldeles uppenbart inte når några som helst kvalitetskrav när det kommer till att mål och åtgärd ska hänga ihop, att mål och medel ska samspela. Konjunkturinstitutet visar detta tydligt i sin genomgång. De säger att detta inte kommer att leda till minskad nedskräpning och inte heller till minskade utsläpp av plaster i havet.

Hur stor andel av de plaster i Östersjön som du refererar till menar du kommer från svenska konsumentkassar som man har köpt när man har handlat på Ica, på Konsum eller hos handlaren? Hur stor är den andelen av de plastutsläpp i haven som du refererar till? Eller är det så att du bara parar ihop en iakttagelse med en politisk åtgärd som du vill genomföra?

Anf. 34 PER ÅSLING (C) replik:

Fru talman! Jag noterar att Niklas Wykman i sitt anförande inte sa någonting om hur Moderaterna vill komma till rätta med de stora problem vi ser runt om i världen med utsläpp av mikroplaster som skadar vår natur.

Jag noterar också att Niklas Wykman flera gånger hänvisar till Konjunkturinstitutet. Jag vill påpeka, för att fortsätta på temat remissinstanser och myndigheter, att Datainspektionen, Domstolsverket, Ekonomistyrningsverket, Forskningsrådet för miljö, Livsmedelsverket, Naturvårdsverket, Skatteverket och Tillväxtverket antingen tillstyrker eller inte har någonting att invända mot det förslag som vi har på vårt bord.

Plast, också ny plast, fortsätter att skräpa ned vår närmiljö. I de stora haven beräknas 80 procent av nedskräpningen vara plastskräp av olika slag, i Östersjön 70 procent. Utsläppen fortsätter också i Östersjön, företrädesvis från de länder som har dålig struktur på sin återvinning och sophantering. Men när det gäller just mikroplasterna säger en del studier – jag vill bland annat referera till radioprogrammet *Klotet* den 28 augusti – att andelen från Sverige är nästan lika stor som den från Ryssland.

Vad vill Moderaterna göra? Du är svaret skyldig, Niklas.

Anf. 35 NIKLAS WYKMAN (M) replik:

Fru talman! Jag fick inget svar på hur stor andel av dessa 70 procent som kommer från svenska plastpåsar. Passa gärna på att svara på det i nästa inlägg, Pelle Åsling!

Jag tar en annan fråga. Du tar upp ett nytt spår och pratar om mikroplasterna. Hur stor andel av mikroplasterna kommer från svenska plastpåsar som vi köpt i matvarubutiken? Eller tar du bara en siffra som du tycker passar och applicerar på en åtgärd du vill genomföra utan att det finns något egentligt samband? Hur stor andel av dessa mikroplaster kommer till exempel från bildäck och inte från plastpåsar? Pelle Åsling kan säkert svara på hur stor andel av mikroplasterna som kommer från plastpåsar i svensk handel.

Det finns en stor skillnad mellan vad Pelle Åsling och jag vill göra. Jag vill exportera den svenska modellen med en högteknologisk plastindustri som återvinner, som kommer på nya material och som gör att vi inte blir beroende av fossila bränslen. Jag vill exportera den svenska modellen med exempelvis kraftvärmeverk som skapar närvärme och gör att vi eldar upp vårt avfall och får el och energi av det. Jag vill exportera de svenska framgångsexemplen.

Pelle Åsling lägger i dag ett förslag på riksdagens bord som i stället importerar de asiatiska problemen med fossilproducerade plastpåsar på rulle. Dessa kommer relativt sett att bli 3 kronor billigare i och med Pelle Åslings förslag.

Jag vill exportera svensk framgång; Pelle Åsling vill importera utländska problem – det är skillnaden mellan Centerpartiets och Moderaternas miljöpolitik.

(Applåder)

Anf. 36 PER ÅSLING (C) replik:

Fru talman! Lösningen på de svenska miljöproblemen kan ju inte vara att exportera den teknik som vi har och där vi är föregångare. Vi löser ju inte de svenska utsläppsproblemen med det.

När det gäller att dela med oss, exportera och bidra till att den svenska industrin satsar ännu mer på att utveckla värdefull specialteknik är det ingen skillnad i uppfattning. Det är därför vi är så måna om att göra en skatteväxling, att underlätta för företag att jobba med innovativa lösningar och att göra det lättare för företag att växa och anställa människor och på så sätt bidra till att stärka den svenska ekonomin.

Det får ingalunda vara så att vi inte på olika sätt driver på för att stoppa användandet av plast, och därmed också spridningen av mikroplaster, som bidrar till att försämra klimatet och våra naturvärden ännu mer. Vi måste ha modet att börja med att sopa framför egen dörr och se till att göra vad vi kan. Jag vill kunna se mina barn och barnbarn i synen säga: Vi gjorde vad vi kunde för att stoppa miljöpåverkan.

Anf. 37 ANDREAS LENNKVIST MANRIQUEZ (V):

Fru talman! Det här ärendet berör skatt på plastpåsar. Vi anser att förslaget går i rätt riktning, och vi kommer därför att gå på utskottets linje.

Vill man däremot göra skillnad på riktigt ska man göra som vi föreslår i vårt särskilda yttrande och införa ett totalförbud. Det är dags att vi slutar dalta med nedskräpningen.

(Applåder)

Anf. 38 MARCUS JONSSON (KD):

Fru talman! Det var ett kort och kärnfullt inlägg här nyss.

Jag skulle vilja ta avstamp i det som Niklas Wykman sa inledningsvis. Det här är en fråga som handlar om det skattesystem som vi har i Sverige och vilket skattesystem vi önskar se i vårt land. Enligt den tradition av skatter som har tyngt Sverige är det hög skatt på arbete och företagsamhet. En del av oss här inne har tillbringat ett antal år i de politiska ungdomsförbunden och då verkligen i debatt efter debatt fått höra att man säger att vi har hög skatt på alkohol för att vi inte ska supa för mycket och hög skatt på tobak för att vi inte ska bruka tobaksprodukter i alltför stor omfattning – men har vi då hög skatt på arbete för att vi inte ska arbeta för mycket?

De här billiga poängerna som man kan plocka rent retoriskt försöker Kristdemokraterna omvandla i praktisk politik. När vi nu talar om att ett skifte behövs där man slutar beskatta arbete och företagsamhet och i stället beskattar konsumtion lägger vi i vår budgetmotion fram stora skattesänkningar som faktiskt medför sänkt skatt för 5,2 miljoner löntagare, sänkt skatt för 2,2 miljoner pensionärer och därutöver sänkt skatt för dem som har bidrags- eller försäkringsinkomst – men de får hälften så stor skattesänkning som de som har ett arbete, för vi vill premiera just arbete. Det ska inte vara en hög skatt på arbete som gör att man avstår från att arbeta.

Denna skattesänkning som man faktiskt får om man är pensionär eller löntagare eller har en försäkrings- eller bidragsinkomst är generös och allmän. Punktskatten som vi diskuterar här i dag är en valfri skatt som man kan välja bort. Det är en skatt som når dem som köper plastpåsar, och skatten läggs på den som producerar eller importerar plastpåsar.

Ska man då säga någonting om just det som vi nu talar om när det gäller vad vi vill uppnå med det? Om vi som kristdemokratiskt parti varit en del av regeringsunderlaget eller rent av själva suttit vid maktens bord i Rosenbad hade vi inte utformat skatter på det här sättet, men vi hade fortsatt att prioritera skattesänkningar som vi gör i vår egen budgetmotion.

Tillstår vi att det är ett problem med just plast och mikroplaster inom haven och med den spridning som vi tyvärr ser världen över? Ja, absolut gör vi det. Vi har i ett eget, kristdemokratiskt miljöpolitiskt program slagit fast att vi behöver minska det onödiga användandet av plast i engångsprodukter, till exempel plastpåsar. Det skriver vi där. Vi skriver också att ekonomiska styrmedel eller andra begränsningar bör införas för att minska användningen av konventionella plastpåsar i dagligvaru- och fackhandel för att därmed minska spridningen av plaster i miljön.

Jag tror att man ska ta situationen på allvar, och jag tror också att man ska inse vad det är för skillnad när man får en sådan skattesänkning som jag har talat om här tidigare. Det motsvarar alltså 2 500 kronor per år för en medelinkomsttagare. En pensionär får per år motsvarande 1 320 kronor mer i plånboken. Det är en skattesänkning som jag är glad över att här och i dag få tala om.

Anf. 39 JOAR FORSSELL (L):

Fru talman! Plast är ett material som faktiskt är helt oersättligt i många delar av samhället. Det är ett bra material: starkt, slitstarkt och flexibelt. Det finns i många former. Vi kommer att fortsätta att använda plast under mycket lång tid framöver.

Plasten innebär också en del problem. Vi har hört här i debatten i dag, vilket jag inte kan göra annat än hålla med om, att plast i många fall utgör en fara för djur och natur om den kommer ut på fel sätt eller hanteras på fel sätt.

Liberalernas ingång i förhandlingarna inom ramen för januariavtalet om den här skatten har varit att se till att vi får en skatt på plats som faktiskt leder till att vi får en mer resurseffektiv och cirkulär ekonomi. Jag tror att när vi nu inför den här skatten och sedan går tillbaka och utvärderar den för att stärka upp där det inte fungerar och bibehålla det som kanske kommer att fungera – som man gör med alla politiska reformer – kommer vi att se att vi ska göra ännu mer av Liberalernas politik.

Vi skulle till exempel vilja se att en sådan här skatt blev mer differentierad så att jungfrulig plast, alltså plast som är ny och innebär att man tar upp ny olja och inte återvinner plast för att till exempel göra plastpåsar, får en tuffare beskattning än sådan plast som är återvunnen. Vi behöver ha ekonomiska incitament för att öka återvinningen.

Vi hade gärna sett en differentiering som handlar om att uppmuntra till ny teknik, nya typer av plaster och mer nedbrytbarhet. Men man får inte allt i en förhandling med andra. Jag tror att vi kommer att komma tillbaka, precis som med annan politik, och utvärdera det här och se till att vi får ännu mer av cirkulär ekonomi och resurseffektivitet. Vi måste minska nedskräpningen i naturen samtidigt som vi ser till att skapa förutsättningar för industrin att ta viktiga steg framåt.

Eftersom plasten är så viktig och vi också vill stärka den cirkulära ekonomin kan man inte bara titta på skatter, utan vi måste också se till att få ett plastreturaffinaderi på plats så att vi kan återvinna ännu mer plast. Det har vi från Liberalernas håll varit positiva till. När vi eldar plast för att återvinna energi, som har beskrivits tidigare i debatten, måste vi bli bättre på att fånga upp koldioxiden som bildas när man eldar någonting och sedan lagra den. Ett plastreturaffinaderi är en sådan sak som vi kommer att behöva återkomma med förslag om då vi behöver få styrmedel och ett system

på plats som innebär att vi kan fånga mer koldioxid och återvinna mer plast.

Fru talman! Det har förekommit en liten felaktighet i debatten här i kammaren i dag som jag vill uppmärksamma. Det har påståtts – jag tror att det var från Sverigedemokraterna – att den här skatten på plastbärkassar skulle vara ett sätt att finansiera värnskatten. Det är felaktigt. Det står klart och tydligt i januariavtalet, och det står klart och tydligt i förhandlingarna mellan januariavtalspartierna, att det att vi avskaffade värnskatten nu vid årsskiftet ligger utanför den gröna skatteväxlingen. Det och skatten på plastbärkassar har alltså ingenting med varandra att göra.

Värnskatten finansieras inte av skatt på plastbärkassar eller av skatt på någonting annat. Värnskatten finansieras av att folk jobbar mer och av att folk kommer att företaga mer, anstränga sig mer och faktiskt konsumera mer, vilket kommer att gynna tillväxten och göra att ekonomin växer. Det ligger utanför den gröna skatteväxlingen. Den gröna skatteväxlingen är alltså inte att förväxla med värnskatten. Det kommer att komma andra höjningar, men det kommer också att komma andra skattesänkningar för att finansiera de miljarder som definieras i delen om den gröna skatteväxlingen i januariavtalet.

Jag kan stilla oron hos Sverigedemokraterna och andra som lyssnar. Värnskattens avskaffande finansierar sig självt. Det som är den gröna skatteväxlingen innefattar inte värnskatten. Vi kommer att behöva fortsätta höja skatten på sådant som är dåligt för miljön och sänka skatten på jobb och företagande i ännu större utsträckning.

Anf. 40 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru talman! Det är glädjande att lyssna på Moderaterna, som också sörjer den pågående massutrotningen, där vi människor är den pådrivande faktorn. Jag kan också glädjas åt Moderaternas beröm över den effektiva koldioxidskatten och ha det i åtanke framöver.

Niklas Wykman frågar lite skeptiskt i sitt anförande om det är ideologiskt drivet att vi har gett skatten denna utformning. Jag är ideologiskt övertygad, och det är jag också glad över. Det är därför som jag har valt att vara politiker. Men skatten är en följd av att vi är med i EU. Det finns ett direktiv som säger att vi ska minska användningen av engångsplastpåsar till 40 påsar per person och år. Det är därför som vi i Sverige har tagit dessa politiska beslut.

År 2017 exporterade Sverige 30 000 ton plast till länder utanför Europa för att de skulle ta hand om den. Vi hade inte kapaciteten att ta hand om den själva. Det är också något som är värt att känna till.

Centerns anförande instämmer jag i stort i, men jag måste ändå göra en rättelse. Ekonomisk tillväxt går inte hand i hand med miljöarbetet. Det är en utbredd myt som också kan kallas för miljökuznetskurvan. Men den stämmer alltså inte, och det finns inga empiriska bevis för absolut frikoppling. Detta måste vi bära med oss varje dag.

Fru talman! I dag debatterar vi skatt på plastpåsar, och det är en skatt som Moderaterna och Sverigedemokraterna har reserverat sig mot. Jag kan till viss del hålla med om att debatten är fånig. Den är fånig för att motståndet är så oerhört stort. Skatten är ju en följd av ett EU-direktiv. Jag undrar också vad Moderaterna själva har för förslag för att vi ska uppnå målet. Eller är det värt att gå ut ur EU för att vi inte vill ha plastpåsskatt?

Antagligen kommer skatten att leda till att människor använder plastpåsar fler gånger eller väljer mer miljövänliga bärkassar av tyg, vilket kommer att minska resursförbrukningen, nedskräpningen och problemen med mikroplaster, som är stora i dag. Men framför allt är det viktigt att vi ändrar vårt linjära tänk, att resurser bara ska användas en gång. I många fall går det utmärkt att byta plast till tyg. Ofta funkar det till och med bättre.

Moderaternas och Sverigedemokraternas motstånd mot skatten motiveras delvis med att den förväntas vara så effektiv när det gäller att styra om beteendet så att fler väljer bort plastbärkassarna. Man anser att detta är ett problem för statens finansiering.

Fru talman! Syftet med skatten är inte att maxa statskassan. Syftet med skatten är att styra om våra vanor, så att vi inte slösar med jordens resurser. Till de utskottskollegor som är oroliga för att vi inte kommer att ha någon finansiering när vi har styrt om det här beteendet kan jag, för att stilla deras oro, säga att vi i Miljöpartiet har väldigt många förslag på olika miljöskatter.

Ena stunden ojar sig motståndarna över skattens effektivitet, andra stunden hävdar de att den inte kommer att få någon effekt. Jag förstår att det är svårt att hänga med.

Fru talman! Ett argument är att nedskräpning med plastpåsar bara är ett globalt problem och alltså inget för lilla Sverige att bry sig om. Med den argumentationen finns inga väsentliga problem, för vi ska bara jämföra med hela världens problem.

Vi måste sluta tänka så cyniskt, särskilt vad gäller miljön. Vi i Sverige måste ta ansvar.

Enligt Håll Sverige Rent ligger plastpåsar på tio-i-topp-listan över de typer av skräp som förekommer mest på svenska stränder. Vi har alltså en hel del att göra på hemmaplan, men det är tydligt att Moderaterna och Sverigedemokraterna helt enkelt inte vill.

Fru talman! I dag konsumerar vi 1 miljard tunna så kallade fruktpåsar och 67 miljoner plastbärkassar per år. Målet om högst 40 bärkassar per person och år ska vi nå senast den 31 december 2025, och regeringens bedömning är att Sverige utan ytterligare styrning inte kommer att nå målet. Det är en bedömning som delas av Naturvårdsverket.

Sveriges agerande sänder också signaler till andra länder om att vi tar problemet med plastnedskräpning på stort allvar. Över 90 länder har förbjudit plastpåsar, och jag uppskattar Vänsterpartiets inlägg i debatten. Det var kort, koncist och tydligt.

Det är uppenbart att det krävs politiska styrmedel för att vi ska nå målet om 40 plastpåsar per person och år till år 2025. En skatt på plastbärkassar är ett steg för att nå detta mål.

Ett annat argument är att skatten skulle vara orättvis mot förnybara påsar. Men syftet med skatten är att minska nedskräpningen och motverka spridningen av mikroplaster i naturen. Ur det perspektivet är det lika illa med plastpåsar av sockerrör som med plastpåsar av fossilbaserad plast. Alltså görs ingen skillnad.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under § 14.)

§ 11 Ändring i skatteavtalet mellan Sverige och Brasilien

Skatteutskottets betänkande 2019/20:SkU17

Ändring i skatteavtalet mellan Sverige och Brasilien (prop. 2019/20:43)
föredrogs.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 14.)

Studiestöd

§ 12 Studiestöd

Utbildningsutskottets betänkande 2019/20:UbU9

Studiestöd

föredrogs.

Anf. 41 MARIE-LOUISE HÄNEL SANDSTRÖM (M):

Fru talman! Sedan vi senast hade en debatt om studiestöd – det var strax före jul – har det skett en stor förändring i mitt liv: Jag är inte längre bigamist. Jag har avslutat mitt förhållande med CSN. Jag hade två lån – det ena var 30 år gammalt, och det andra var 25 år gammalt. Nu har jag bara det andra lånet kvar. Det känns väldigt skönt.

Tack vare lånet har jag kunnat studera på högskola och universitet. Jag har varit väldigt nöjd med det. Det är också något som väldigt många har möjlighet att göra. Dock måste vi se till att det också anpassas efter den arbetsform som finns i samhället och de studieregler som gäller nu. Vi måste alltså förändra studiestödssystemet.

Jag vill inleda med att yrka bifall till reservation 1.

I Moderaternas kommittémotion föreslår vi att studiemedelssystemet ska utredas så att det blir både mer flexibelt och mer rättvist. Det handlar också om regler om att man måste delta i undervisning för att kunna få studiemedel eller studiestöd. Det är viktigt att man deltar i utbildningen för att kunna ta till sig den. Detta vill vi få utrett.

Efter den här debatten kommer jag att ha ett seminarium om kompetensväxling i fordonsindustrin. Det är 40 000 människor som kommer att behöva kompetensväxla. Inom fordonsindustrin handlar det om autonoma bilar, elektrifiering och AI. Det är alltså 40 000 människor som måste ha hjälp med studiestöd eller få hjälp med att sköta detta via företag eller det offentliga. Vi ser många andra verksamheter där det finns en liknande situation. Det är många som kommer att behöva studera.

Centrala studiestödsnämnden, CSN, kom ut med en rapport i går. Där berättar man att andelen över 40 år som studerar ökar. År 2014 var det ungefär 100 000 som var över 40 år och läste på högskolan. Nu är det uppe i 128 000. De flesta läser på högskola, komvux, yrkesskola eller folkhögskola. De flesta läser på deltid, men ungefär 36 000 har studiemedel. De har tillfrågats om hur det skulle vara om de inte hade haft hjälp med studiestöd. Två tredjedelar säger att de inte hade kunnat läsa om de inte hade kunnat få hjälp med studiestöd.

De flesta över 40 som studerar är kvinnor, 71 procent. De flesta kvinnor läser ganska kontinuerligt eller faktiskt av intresse, men de flesta män berättar att de läser för att inte bli arbetslösa. Det är alltså viktigt att vi ser

till att det finns omställningspaket. Det är många personer i många verksamheter som kommer att behöva studera, och vi måste se till att det fungerar för dem.

Från Moderaterna föreslår vi ett omställningspaket, som den S-ledda regeringen tyvärr har sagt nej till. Jag vet att man tittar på detta, och nu hoppas jag att man tar till sig våra synpunkter, så att det kommer att förbättras, så att man har möjlighet att studera även när man är äldre.

Fru talman! Moderaterna satsar 159 miljoner i ett omställningspaket. Det är fyra förändringar som vi vill införa. Till att börja med vill vi höja fribeloppet till 200 000 kronor per kalenderår för att stärka möjligheten att arbeta samtidigt som man studerar. Vi vill också ha fler extra studieveckor för dem som har fyllt 40 år. Vi vill öka antalet från 40 veckor till 60 veckor. Det är en ganska stor skillnad.

Vi vill att åldersgränsen, som nu är på 56 år, höjs till 60 år. Det är också viktigt. Man läser senare och det är högre pensionsålder, så man kommer att läsa mycket längre i framtiden.

Vi vill till sist att tillägsslån till dem som är över 25 år och som har barn höjs från 3 800 kronor till 5 000 kronor per månad.

Detta är ett stort omställningspaket, som vi satsar 159 miljoner kronor på. Vi ser att det är ganska bråttom. Många verksamheter säger att kompetensen behöver förnyas inom de närmaste fem åren för att de ska kunna behålla den arbetskraft som finns, kunna följa med i samhället och kunna följa med i utvecklingen som sker över världen. Det handlar om att Sverige ska vara konkurrenskraftigt.

Anf. 42 PIA NILSSON (S):

Fru talman! Under en lång tid av år har hundratusentals medarbetare – kanske fler än så – arbetat 25 eller 30 år för samma arbetsgivare och fått den ärofyllda guldklockan eller kristallvasen som det yttersta beviset för lång och trogen tjänst. Frågan är hur länge till dessa trotjänare kommer att finnas. Hur många klockor och kristallvaser kommer att delas ut i framtiden?

Ja, om utvecklingen fortsätter i den takt den gör nu kommer varannan person att ha bytt arbetsplats inom en femårsperiod. Vi byter jobb som aldrig förr. Och det är inte nog med det. För varje dygn vi lever ökar vår medellivslängd med fyra timmar. Och när medellivslängden ökar knakar pensionssystemet i fogarna, vilket tvingar fram höjd pensionsålder.

När medellivslängden ökar och pensionsåldrarna höjs fyller utbildning och möjlighet att kompetensutveckla sig under livets gång en enormt viktig funktion för såväl individer som samhället i stort. Då krävs även ett mer flexibelt studiestöd.

Dessutom försvinner gamla jobb och ersätts med nya som ofta kräver mer kunskap och kanske helt andra erfarenheter än tidigare. De senaste åren, fru talman, har företagen fått allt svårare att rekrytera. Nästan var fjärde rekrytering misslyckas på grund av brist på kompetens.

Fru talman! Jag skulle först vilja göra ett förtydligande i en annan fråga i det här betänkandet, och jag gör det eftersom felaktiga påståenden cirkulerar.

Socialdemokraterna Elin Lundgren och Patrik Lundqvist har motionerat om möjligheten att skjuta upp återbetalning av CSN-lån för värnpliktiga under tiden de gör sin grundutbildning.

Enligt uppgift från CSN:s rättsavdelning är svaret att en låntagare som genomför en grundutbildning längre än 60 dagar enligt lagen om totalförsvarsplikt alternativt deltar i utbildning till reserv- eller yrkesofficer har rätt att, efter ansökan, slippa betala av på sitt annuitetslån. Årsbeloppet sätts då ned helt under utbildningsperioden. Möjlighet till uppskov finns alltså redan i dag.

Med detta sagt, fru talman, kommer mitt fortsatta fokus härmed att riktas mot ett generösare studiemedelssystem kopplat till det livslånga lärandet.

För oss socialdemokrater är kampen för allas rätt till god utbildning en viktig del av jämlikhetspolitiken. Vi vill riva kunskapsbarriärer och frigöra människors krafter så att de kan förverkliga sina drömmar, inte bara en gång utan genom livets hela resa.

Vi är stolta över att vi under den förra mandatperioden gav alla rätt till komvux och byggde ut Kunskapslyftet, som gav tusentals unga och vuxna en chans till utbildning och omställning. Vi måste kunna växa och växla under hela livet. För att det ska vara möjligt krävs att studiemedelssystemet är så generöst att människor med olika ekonomiska förutsättningar kan utbilda sig.

Vi får aldrig glömma att studiestödet är en viktig del av utbildningspolitiken och ska verka rekryterande för både kvinnor och män och utjämnande mellan individer och grupper i befolkningen och på så sätt bidra till ökad social rättvisa.

Vår S-ledda regering har infört en rad förbättringar på området:

Bidragdelen i studiemedlet har höjts med 300 kronor i månaden. Ett rekryterande studiestartsstöd för arbetslösa med stort utbildningsbehov har införts. Studiebidragdelen för akademiker som läser till lärare har ökat. Ett CSN-lån för B-körkort har införts för arbetslösa som uppfyller vissa villkor.

Nu, fru talman, är det dags att ta nästa viktiga steg och utveckla studiemedelssystemet ytterligare.

När vi lever längre och förhoppningsvis stannar längre i ett friskare arbetsliv ska vi i högre ålder än i dag ges förutsättningar att studera med studiestöd. Det är utgångspunkten för regeringspartierna och våra samarbetspartier Centerpartiet och Liberalerna.

I fjol fick en utredare uppdraget att bistå Utbildningsdepartementet med att ta fram förslag till åtgärder, och nu är utredningen klar. Eftersom promemorian är ute på remiss vore det oklokt av mig att här och nu torgföra några precisa löften, men jag vill ta tillfället i akt att lite kort nämna några av de intressanta förändringar som lyfts fram i utredningen.

Här, fru talman, föreslås att åldersgränsen för rätt till studiemedel ska höjas från nuvarande 56 år till 60 år och att nedtrappningen i rätten att låna ska börja vid 51 års ålder och sluta vid 60.

CSN märker nu att allt fler äldre använder studiemedel och att fler äldre även tar tilläggs lån, och det tyder på att studiestödet i större utsträckning används för omställning på arbetsmarknaden.

Vidare föreslår utredaren att man redan nästa år ska ge personer över 40 år möjlighet till studiemedel under längre tid än vad dagens veckogränser medger om det finns antingen arbetsmarknadsskäl eller andra särskilda skäl för det.

I dag är det svårt för studerande som redan har förbrukat sina studiemedelsveckor att få ytterligare veckor för att ställa om eller vidareutbilda sig.

Någon ny deltidsnivå för studiemedel som understiger en studietakt på 50 procent föreslås inte, med förklaringen att behovet och rekryteringen anses som mycket osäkra.

Andra överväganden som lyfts fram i promemorian gäller bland annat höjda studiemedelsbelopp, högre fribelopp och undantag av vissa inkomster från inkomstprövningen.

Höjda studiemedelsbelopp anses inte behövas mot bakgrund av att det redan finns en högre bidragsnivå och ett tillägglån.

Ett högre fribelopp behövs heller inte, menar utredaren, eftersom det redan är väl tilltaget och det skulle riskera att sänka de studerandes prestationer om det skulle höjas ytterligare. Fribeloppet vid heltidsstudier är i dag drygt 90 000 kronor per termin.

Att undanta inkomster från inkomstprövningen bedöms inte heller lämpligt. Rätten till studiemedel bör bestämmas efter en objektiv bedömning av studenternas inkomster i förhållande till fribeloppet, menar utredaren Carl-Johan Stolt.

Fru talman! Nu ser vi med spänning fram emot remissvaren och den fortsatta processen.

Ett livslångt lärande, ett längre arbetsliv och en högre pensionsålder ställer krav även på ett väl fungerande studiestöd för personer högre upp i åren. En sak är säker: Framtiden kommer allt mindre att handla om guldlockor, kristallvaser och livslånga anställningar. Den kommer i stället alltmer att handla om anpassning, flexibilitet och det livslånga lärandet.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

(Applåder)

Anf. 43 MATS BERGLUND (MP):

Fru talman! Jag måste börja med att gratulera Marie-Louise Hänel Sandström till att ha gjort slut med CSN och ha betalat tillbaka studiemedlen. Själv ser jag varje månad fram emot att få betala tillbaka ganska många tusenlappar till CSN. Det känns trots allt ganska fint att få göra det, även om det är tråkigt just i betalningsögonblicket.

I Sverige har vi ett brett och generöst utbildningssystem och ett brett och generöst studiemedelssystem. Ingen ska behöva avstå från studier för att de inte har råd. Alla ska ha en reell möjlighet att studera på högskolor, universitet eller yrkeshögskolor men också på komvux, folkhögskolor och på gymnasienivå för dem som behöver det.

Det är viktigt att studiemedelssystemet är enkelt att förstå. Det ska vara likvärdigt men också flexibelt. Likvärdigheten är viktig. Vi bör inte använda studiemedelssystemet för att rikta studenter mot olika utbildningar.

Flexibiliteten är viktig för att möta studenter med olika behov. Det gäller både utbetalningen och återbetalningen. Studenter med barn kan till exempel få tilläggsbidrag, och har man särskilda skäl kan man få återbetalningen helt eller delvis uppskjuten under en viss tid. Det är också viktigt att inte försätta studenterna i onödigt höga skuldsituationer. Den ansvariga myndigheten CSN har en viktig uppgift att följa studenternas ekonomiska situation.

Myndigheten ska också följa den sociala situationen hos de studerande. Nu får CSN ett tilläggsuppdrag i regleringsbrevet att från årsskiftet, i den här uppgiften, särskilt fokusera på studenternas psykiska hälsa. Vi vet att den psykiska ohälsan i dag är orimligt hög bland studerande. Detta uppdrag kommer samtidigt som regeringen har startat en utredning kring studenthälsans likvärdighet på de olika lärosätena. Regeringen prioriterar studenternas hälsa, särskilt den psykiska hälsan, och det är väldigt bra.

I regleringsbrevet får CSN också i uppdrag att sprida kunskap om studiestödet för att nå grupper som annars inte hade valt att studera. Vi behöver utbildning i hela landet, och vi behöver arbeta för en breddad rekrytering – om inte annat för att klara kompetensförsörjningen för framtiden i hela landet. Självklart handlar det också om att vi ska ha ett demokratiskt utbildningssystem.

Fru talman! Att arbeta vid sidan av heltidsstudier kan vara ett sätt att dryga ut inkomsterna eller kanske inleda ett tidigt sparande. Det är bra. Det leder också till att studenterna redan tidigt får en koppling till arbetsmarknaden. Men vi vet också genom utredningar, och jag ser det själv som universitetslärare, att arbete vid sidan av studierna många gånger riskerar att distrahera de studerande från huvuduppgiften, alltså studierna. Därmed sänks resultaten och genomströmningen på utbildningarna, och kanske sänks också kvaliteten.

Vi bör därför inte ta bort fribeloppsgränsen, vilket föreslås i någon motion. Tvärtom finns det skäl att arbeta vidare med att utveckla fribeloppet. I studiemedelsutredningen från 2018 – *Studiemedel för effektiva studier* – finns ett intressant förslag om ett åldersdifferentierat fribelopp, som syftar till att snabba upp studietakten med lägre fribelopp för yngre studenter och möjliggöra fortbildning och omställning med högre fribelopp för äldre studenter.

Det blir alltså en avvägning mellan att öka genomströmningen å ena sidan och att främja arbetslivskontakter och studier högre upp i åldrarna å andra sidan. På så vis främjar vi också det livslånga lärandet, som är så viktigt.

Regeringen har fler åtgärder för att främja det viktiga livslånga lärandet, och jag ska nämna två.

För det första har regeringen nyligen utrett ett förslag om höjd ålder för studiemedel. Tillsammans med Centerpartiet och Liberalerna föreslår vi en generell höjning med fyra år. Rätten till studiemedel höjs från 56 till 60 år, och nedtrappningen i lånedelen och återbetalningen följer efter med motsvarande åldersgränser.

För det andra har vi i budgeten för 2020 beslutat om ett särskilt stöd för personer mitt i arbetslivet att fortbilda sig. Det är ett stöd som möter kraven från en snabbt föränderlig arbetsmarknad där exempelvis digitalisering, automatisering, maskininlärning och artificiell intelligens kommer in. Behoven av att vidareutbilda sig för nya eller mer kvalificerade uppgifter kommer helt klart att öka på arbetsmarknaden.

Vi kallar det här särskilda studiestödet för utvecklingstid. Detaljerna håller just nu på att utarbetas på ansvarigt departement, men stödet är tänkt att riktas till dem som har varit ute på arbetsmarknaden under många år, kanske med en utbildning som har blivit obsolet efter ett antal år. Det riktas också till dem som inte ser att de skulle ha ekonomisk möjlighet att mitt i arbetslivet studera eller kompetensutveckla sig med CSN-stöd.

Ett bra exempel på en sådan här fortbildning för personer mitt i arbetslivet är yrkeshögskolan. Yrkeshögskolan har ett väldigt bra track record från tidigare elever och studenter, som i mycket hög utsträckning går vidare till en ny arbetsgivare och mer kvalificerade uppgifter. De lämnar ett arbete som kan bli ett nytt jobb för någon annan och fyller själva en plats i ett bristyrke.

Enligt yrkeshögskolan höjer eleverna sin lön med i genomsnitt runt 10 000 kronor i månaden efter en sådan här utbildning. Men enligt yrkeshögskolan finns också problem, bland annat just det att många inte anser sig ha ekonomisk möjlighet att lämna förvärvsarbetet för studier med vanligt studiemedel. Därför passar utvecklingstiden så bra för exempelvis den här gruppen och yrkeshögskolan.

Nu har den samlade oppositionen – Vänsterpartiet tillsammans med Sverigedemokraterna, Moderaterna och Kristdemokraterna – tyvärr lagt ett förslag i finansutskottet som slår undan benen för dessa personer. Jag måste säga att jag tycker att det är helt obegripligt. Jag beklagar det, och jag hoppas att vi hittar en lösning så att budgetbeslutet kvarstår och att utvecklingstiden kan starta som planerat redan i höst så att de som behöver den här fortbildningen kan få den.

Fru talman! Miljöpartiet står upp för det livslånga lärandet och möjligheten att kontinuerligt anpassa sig till en förändrad arbetsmarknad. Med detta vill jag yrka avslag på samtliga motioner och bifall till utskottets förslag i betänkandet.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under § 14.)

§ 13 It- och postfrågor

It- och postfrågor

Trafikutskottets betänkande 2019/20:TU5

It- och postfrågor

föredrogs.

Anf. 44 ANDERS HANSSON (M):

Fru talman! I detta betänkande kommer vi att behandla ett stort antal motioner från den allmänna motionstiden rörande bland annat digitalisering, bredbandsutbyggnad, 5G-nät samt post- och pakethantering.

Det är i mångt och mycket områden där det finns åtskilliga gemensamma ambitioner och mål. Det är få av oss här i riksdagen som är emot en bredbands- och fiberutbyggnad i hela landet. Det gäller även frågan om att Sverige ska omfamna den senaste tekniken och digitaliseringen i syfte att göra Sverige mer konkurrenskraftigt och framgångsrikt och att vi ska ha en fungerande postverksamhet som kan förmedla posttjänster för alla landets invånare boende såväl i stad som på landsbygden.

Debatten i dag kommer i stället att handla om vägen till att uppnå de uppsatta målen och de höga ambitioner som vi alla har på dessa olika områden.

För Moderaternas del ser vi positivt på den utbyggnad av bredband som har skett under åren men ser också att utbyggnaden nu börjat mattas av och ibland stanna av helt till följd av bland annat ökade kostnader och ett mer osäkert konjunkturläge. I synnerhet är det utbyggnaden i glesbygd som släpar efter. Skillnaden mellan stad och land gör sig tyvärr alltför påmind.

Fru talman! Bredbandsinvesteringarna runt om i landet gick under 2018 ned med 11 procent, enligt Post- och telestyrelsen. I oktober 2019 redovisade samma styrelse i en rapport att regeringens mål för bredbandet, det vill säga att år 2020 bör 95 procent av hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 megabit per sekund, inte kommer att uppnås.

Resultatet blir i stället att mellan 85 och 88 procent av alla hushåll och företag kommer att uppnå detta mål. Det kan visserligen tyckas vara en hög siffra. Bör vi kanske vara nöjda med det?

Det tycker inte jag. Samtidigt som Sverige missar målet för 2020 med ca 10 procent gör nämligen Post- och telestyrelsen bedömningen att det finns en risk att inte heller de mål som är uppsatta inför 2025 kommer att uppnås.

Svårast är det, som tidigare nämnts, för invånare utanför tätort, där målet inte är i närheten av uppsatta 95 procent. Där landar utbyggnaden i stället på ca 42 procent, vilket är synnerligen illa. Vi måste agera för att säkerställa att hela landet får möjlighet till bredbandsutbyggnad.

Fru talman! Bedömare som Post- och telestyrelsen och Svenska stadsnätetsföreningen uppskattar kostnaden för en fullständig utbyggnad av bredband till omkring 20 miljarder kronor. Detta är en ansenlig summa som ställer stora krav på rätt användning av skattemedel.

Ett sätt att minska kostnaderna för utbyggnaden är dock att införa regelförenklingar och att förenkla tillståndsprocesser. Det kan till exempel vara att ge kommuner rätt att göra avsteg från den så kallade lokaliseringsprincipen avseende utbyggnad av stadsnät. Denna princip i kommunallagen innebär att de kommunala stadsnäten, de nät som ofta ägs av kommunerna, är begränsade till att bedriva sin verksamhet inom sin ägarkommun. Det skapar ofta problem. I en geografiskt vid kommun är detta ett bekymmer eftersom en kommuns geografiska område inte alltid är rationellt för en avgränsning av ett nät. Om kommunerna kan hjälpas åt vore det bättre.

Tyvärr har regeringen inte gjort något åt denna missgynnande princip, utan man har i stället hävdad att normal kommunal avtalssamverkan gäller. Detta har kraftigt ifrågasatts av Sveriges Kommuner och Regioner, som för två månader sedan i en skrivelse till regeringen framförde att man ville ha till en förändring. En lagändring kring denna princip måste ske för att kostnader ska minska, för att investeringar ska bli mer ändamålsenliga och för att bredbandsutbyggnaden ska kunna fortsätta.

Avseende tillståndsprocesserna för ledningsrätter och fortsatt utbyggnad är Trafikverket alltså en flaskhals i processen. Viss förbättring har skett under 2018, men enligt uppgift från entreprenörer vid besök i trafikutskottet i november 2019 kvarstår mycket av problemen. Processerna måste förenklas och skyndas på.

För att vi ska uppnå målen och få till en bredbandsutbyggnad även på landsbygden måste alla hjälpas åt med stöd, enkel lagstiftning och snabba tillståndsprocesser. Detta ställer krav såväl på det offentliga som på privata aktörer att agera korrekt och skyndsamt. Målet är vi ense om, men vägen

dit kan inte vara en snårig skogsstig utan bör i stället vara lik en välfungerande motorväg.

Fru talman! Bredbandsutbyggnaden är en förutsättning för att den digitalisering som sker av vårt samhälle, och den teknikutveckling som ständigt sker ska vara såväl invånarna som hela Myndighets Sverige till gagn. När tekniken rusar fram och vi pratar om nästa generations 5G-nät får vi inte tappa fokus på att hela Sverige ska leva och därmed även kopplas upp. Frekvensharmonisering i 5G-utbyggnaden tillsammans med våra grannländer och med övriga Europa är rätt väg framåt. Moderaterna välkomnar att Sverige skrivit under en avsiktsförklaring med övriga nordiska länder om att vara den första sammanlänkade 5G-regionen i världen. Låt nu inte arbetet avstanna med denna avsiktsförklaring, utan gå från ord till handling! Sverige måste fortsätta att vara pådrivande i denna utveckling. Vi från Moderaterna kommer noga att följa vilka initiativ regeringen tar för att föra denna utveckling framåt.

Slutligen, fru talman, vill jag också ta upp den högst aktuella frågan om postservice i hela landet.

Andelen brev som skickas i Sverige har kraftigt minskat under åren, och detta medför stora bekymmer för det företag som har åtagit sig det så kallade samhällsuppdraget att dela ut post i hela landet, nämligen Postnord. Många andra distributörer av post finns, men skillnaden mellan dessa och just Postnord är att de inte har samhällsuppdraget. I större städer är postutdelning mer ekonomiskt gynnsamt, medan utdelning och hämtning på landsbygd och glesbygd är kostsamt. Om man fokuserar på de större städerna finns ekonomisk marginal. Om man har ett ansvar för hela landet riskerar denna marginal att krympa betänkligt. I syfte att kompensera för det ekonomiska bortfallet har Postnords samhällsuppdrag förändrats. Tvådagarsutdelning har tillåtits, och portot har höjts. Likväl haltar systemet med Postnord. En översyn av hela postsystemet måste göras.

I samband med behandlingen i utskottet av detta betänkande, från december fram till januari, meddelade regeringen att man hade för avsikt att tillsätta en postlagsutredning under våren 2020. Det är klokt, och vi moderater välkomnar utredningen. I denna utredning bör bland annat konkurrenssituationen, naturligtvis utöver allt annat, inom den starkt ökande pakethantering beaktas. I dag är Postnord, som en del av sitt samhällsuppdrag, undantaget momsplikten för paket upp till 20 kilo. Alla andra paketdistributörer har inte denna momsbefrielse, vilket riskerar att snedvrider konkurrensen till Postnords fördel – ett företag som i dag har 60 procent av hela paketmarknaden. Även om dessa 60 procent innefattar alla paket, även de över 20 kilo, bör denna särställning särskilt beaktas i den kommande utredningen.

Fru talman! Digitalisering och teknikutveckling kommer till oss oberoende av vad vi må tycka om dessa förändringar. För att Sverige ska fortsätta att vara ett framgångsrikt land måste vi bejaka utveckling och genomföra nödvändiga förändringar. Bredbandsutbyggnad, inrättande av 5G och rätt utnyttjande av digital infrastruktur är viktiga delar i framtidens samhälle. Sverige ska vara drivande för utveckling och säkerhet i en föränderlig tid.

Fru talman! Jag står självfallet bakom samtliga av Moderaternas reservationer, men i syfte i att inte uppta alldeles för mycket av kammarens tid yrkar jag bifall till endast reservation 4.

Anf. 45 JIMMY STÅHL (SD):

Fru talman! Vi står bakom alla våra reservationer, men för att spara tid vid voteringen yrkar vi bifall till endast reservation 11.

Inför denna debatt sökte jag information på internet om posten, när posten startade och hur utvecklingen har fortskridit. När jag väl satt och knackade på tangenterna började jag tänka på hur enkelt det är att tillskansa sig information – och hur besvärligt det var förr i tiden. Hade man en klok släkting kunde man kanske ringa och fråga. Men om man inte hade det fick man gå ned till det lokala biblioteket. Om biblioteket inte hade informationen fick man bege sig till stadsbiblioteket. Den information som i dag tar mig några sekunder att finna kunde tidigare ta en halv dag, upp till en hel dag, att få fram.

Men som sagt var, fru talman, efter en snabb sökning på internet fick jag reda på när posten startade, nämligen redan 1636. Det var lite intressant, och det hade jag ingen kunskap om innan.

Digitaliseringen kommer att öka, och den kommer att underlätta vardagen. Problemen med digitaliseringen uppstår när man har diskussioner hemma med barnen. Man kan inte längre glida på sanningen och hävda att man är mer kunnig än barnen när de snabbt kan slå upp informationen i sina mobiltelefoner.

Skämt åsido! Samhället kommer att få se en ökad digitalisering som underlättar mycket i vardagen, alltifrån transporter till vem vet vad.

Fru talman! Är allt en dans på rosor med digitaliseringens framfart? Den ställer krav på att, om man inte ska hamna på efterkälken, följa med i utvecklingen. De som inte följer med utvecklingen riskerar att få det mycket svårare. Utmaningen är att vara aktiv. Vi ser, fru talman, att butiker som inte följer digitaliseringens väg riskerar att gå i konkurs eftersom mycket av köpen sker via nätet. Många tycker att det är bekvämare att handla varor sittande vid köksbordet än att trängas i stadens butiker. Vi ser även att antalet brev minskar. Postnord får svårare att klara lönsamheten om man inte agerar och gör förändringar.

Häng med i den digitala utvecklingen, så löser sig allt! Är det så enkelt? Nej, fru talman. Vi har inte samma förutsättningar att följa den digitala utvecklingen överallt i Sverige, då vi inte har infrastrukturen på plats överallt.

Regeringen har stora ambitioner med bredbandsstrategin, och det finns inget att säga om ambitionerna. Det är viktigt att hela Sverige har tillgång till digital infrastruktur så att vi inte skapar ett digitalt utanförskap.

Utbyggnaden av bredbandsfiber går inte i den takt man önskar, vilket gör att många är beroende av det gamla telenätet och koppartråden. För att inte ytterligare försvåra för dem som inte har bredbandsfiber bör man inte montera ned koppartråden innan det finns ett fullgott alternativ på plats.

Det är en stor utmaning med digitaliseringen och med den stora möjligheter. För att ta bort vissa hinder bör man samordna digitaliseringen – och då på statlig nivå – och föra dialog för att samla kunskap och vilja i alla sektorer av samhället för en framgångsrik digitalisering.

Genom en statlig digital samordnare bör det bli lättare att identifiera hinder som behöver undanröjas, inte minst inom välfärden. Ofta handlar det om att skapa trygghet för förändring och upptäcka möjligheterna med den nya tekniken.

När vi pratar om tillgång till internet är det klädsamt att diskutera tåg. Fler reser med tåg i dag än tidigare. Det målas upp hur bra man kan jobba medan man reser. Men hur ser verkligheten ut? Hur mycket kan man jobba på tågen? Har man inget behov av internet är det inga problem, men internetuppkopplingen och mobiltäckningen är stundtals obefintliga. Mobiloperatörerna har haft lång tid på sig att utveckla och förbättra täckningen, men det är inte ovanligt att samtal bryts under resan eller att det saknas internettäckning.

För att komma till rätta med detta borde Trafikverket i samarbete med mobiloperatörerna ta fram en åtgärdsplan i syfte att drastiskt förbättra mobiltäckningen längs med hela järnvägsnätet.

Fru talman! Det är med glädje jag kan berätta om att vi har engagerade samhällsmedborgare. Jag kan tro att de flesta politiker, framför allt vi här inne, har fått mejl eller fysiska brev om 5G. Många känner en stor oro. Det finns rapporter som säger att tekniken är livsfarlig och andra rapporter som säger att den inte är farlig. Då 5G-tekniken kommer att behövas för att överföra mängder av information, inte minst till självkörande fordon, är det viktigt att vi ständigt följer upp hur strålningen från 5G påverkar människor och djur. Men det är också viktigt att vi vågar applicera teknikutveckling.

Fru talman! Jag hade tänkt prata mycket mer om postfrågor, men när vi i trafikutskottet och näringsutskottet i går hade ett möte med ledningen för Postnord och berörda ministrar fick vi reda på att det kommer en utredning angående posten. Jag inväntar utredningen och förutsätter att man gör sitt yttersta för att postutdelningen ska ha god kvalitet i hela landet. (Applåder)

I detta anförande instämde Patrik Jönsson, Thomas Morell, Patrick Reslow och Michael Rubbestad (alla SD).

Anf. 46 MIKAEL LARSSON (C):

Fru talman! Jag vill inledningsvis för Centerpartiets räkning yrka bifall till reservation 6.

Tänk dig att du ligger i hängmattan en varm sommardag, att du är ute och arbetar i skog och mark eller att du sitter på en restaurang i stora staden eller på landsbygden. Oavsett var du är någonstans vill du ha bra bredbandsuppkoppling och mobiltäckning.

Digitaliseringen för människor närmare varandra, och den digitala infrastrukturen är nödvändig för att vi ska kunna bo och verka i hela landet. Digitaliseringen har bara börjat, och för Sveriges landsbygder är tillgången till modern teknik och infrastruktur av avgörande betydelse.

I januariavtalet har Centerpartiet tillsammans med Liberalerna och regeringspartierna förhandlat fram 650 miljoner kronor till bredbandsutbyggnaden för perioden 2020–2022. Troligtvis kommer denna summa inte att räcka för att koppla upp hela Sverige. Därför behöver vi ta fler diskussioner om hur mer pengar till bredbandsutbyggnaden kan komma till men självklart också om vad vi mer kan göra för att underlätta utbyggnaden av

bredband, framför allt på landsbygden. Detta exempelvis genom kortare handläggningstider hos Trafikverket och genom att se över lokaliseringsprincipen så att kommunala stadsnät kan bygga ut bredband över kommungränserna.

I dessa samtal kommer Centerpartiet att vara aktivt och drivande framåt. Det förslag till nytt bredbandsstöd som Post- och telestyrelsen precis överlämnat till regeringen kommer vi från Centerpartiet att vara med och ta ansvar för så att det kommer så många som möjligt till del och att alla aktörer – oavsett om det är fiberföreningar, stadsnät eller marknaden – ska kunna ta del av stödet.

Det nuvarande stödet för bredbandsutbyggnaden kom till 2014 under Alliansens regeringstid med centerpartisten Anna-Karin Hatt som it-minister. Stödet har varit viktigt för bredbandsutbyggnaden i landet. På många håll har man kommit långt med utbyggnaden. Men på många andra håll är man inte färdig, och det finns mycket kvar att göra.

Kommunala stadsnät, fiberföreningar och marknaden själv har betytt mycket för utbyggnaden över hela landet. Dock behöver regeringen tala om för marknadsaktörerna att om ska vi nå de uppsatta bredbandsmålen kan man inte lämna fiberobjekt runt om i landet halvfärdiga eller dra sig ur för att man anser att det är för dyrt att bygga. Detta har hänt i bland annat Lerums och Bollebygds kommuner i Västra Götaland, där aktörer för marknaden har lovat att bygga fiber men nu valt att dra sig ur för att man anser att det blir för dyrt att bygga. Detta är helt oacceptabelt och visar på dåligt omdöme hos marknadens aktörer.

För att alla människor i Sverige ska kunna vara uppkopplade och dra fördel av digitaliseringens potential är det enligt Centerpartiets uppfattning angeläget att en digital allemansrätt införs som garanterar en stabil uppkoppling. Likaså är det viktigt att mer frekvensutrymme frigörs för ökad mobiltäckning och bättre mobiltelefoni med surf i hela landet.

Summan av detta är att bredbandsutbyggnaden varit viktig och att vi ska vara stolta över den och över de lokala initiativ som tagits runt om i landet. Men vi behöver samtidigt se på de utmaningar som finns och som kommer för att kunna leverera konstruktiva lösningar.

Inom kort kommer 5G-licenser att auktioneras ut, och därefter kommer utbyggnaden av nätet att ske. Centerpartiet vill att utbyggnaden inte nödvändigtvis utgår från de miljöer som i dag har säker och snabb uppkoppling utan också beaktar landsbygdens behov av snabbare uppkoppling. Det kan gälla att gynna industrier som är verksamma på landsbygden såsom sågverk, gruvnäringen och framför allt framtidens lantbruk. Centerpartiet vill understryka att detta är i linje med regeringens beslut att alla beslut ska vara landsbygdssäkrade.

Fru talman! Den pågående nedmonteringen av det gamla kopparnätet för telefoni påverkar tillgången på telefoni- och bredbandstjänster som hittills erbjudits genom ADSL-teknik och uppkoppling genom telefonjacket. Denna omställning påverkar framför allt landsbygdens befolkning eftersom alternativ till den fasta kopparförbindelsen, till exempel fiber eller mobiltelefoni av hög kvalitet, inte har installerats eller på vissa håll tyvärr varit för kostsamma.

För att förhindra att människor lämnas utan fungerande kommunikation anser Centerpartiet att den som ansvarar för att tillhandahålla kopparnätet inte ska tillåtas att avveckla det innan en ersättning finns på plats till en rimlig kostnad.

Fru talman! I går hade trafikutskottet och näringsutskottet ett gemensamt möte om frågor som rör posten och Postnord. Det har också varit en hel del om detta i medierna den senaste tiden. Därför skulle jag vilja nämna lite om post och paket. Antalet paketsändelser har ökat stadigt de senaste tio åren, och i dag kännetecknas paketmarknaden av en fungerande konkurrens mellan olika aktörer. Centerpartiet anser att det är viktigt att denna konkurrens upprätthålls i hela landet.

Konkurrensen på marknaden för post- och pakettjänster är hård. I storstadsområdena etablerar sig nya aktörer, och i takt med att behoven uppstår växer kompletterande tjänster inom e-handelskedjan fram. I de mer glesbefolkade delarna av landet finns det däremot tyvärr en risk för att utbudet försämras, och det är därför viktigt att logistikföretagen ges rätt förutsättningar för att utveckla och tillhandahålla kompletterande tjänster.

Centerpartiet vill därför också lyfta vikten av en fungerande post- och paketmarknad, som främjar innovation och klimatsmarta lösningar. Statsrådet Anders Ygeman har meddelat att regeringen kommer att tillsätta en postutredning som vi från Centerpartiet självklart välkomnar och där vi vill vara med och ta ansvar och föra fram våra tankar och idéer.

EU-domstolen fattade 2015 ett beslut som tvingade Sverige att upphöra med att ta ut moms på posttjänster som tillhandahålls av Postnord inom ramen för den samhällsomfattande posttjänsten. I Sverige tillämpas en bred definition av denna tjänst, som inte endast inkluderar brev utan även paket på upp till 20 kilo.

Momsbefrielsen för konkurrensutsatta tjänster har gett upphov till oro bland aktörerna eftersom det skulle kunna snedvrída konkurrensen om Postnord ges möjlighet att erbjuda kunderna väsentligt lägre priser och på så vis tränga undan konkurrensen inom e-handeln. Även om så inte har skett anser Centerpartiet att det finns ett hot som påverkar andra aktörers vilja att investera i distributionsnät eftersom förhållandena snabbt kan förändras. Centerpartiet anser att det av denna anledning är angeläget att konkurrenssituationen inom paketsdistributionen snabbt klargörs så att en fortsatt fungerande konkurrens och utveckling av pakettjänster främjas i hela Sverige.

Fru talman! Centerpartiet vill även framhålla vikten av att alla postoperatörer får tillgång till den postala infrastrukturen, bland annat postnummer, för att främja marknadens effektivitet. Detta bör även gälla företag inom e-handel och digitala tjänster. Denna åtgärd skulle, menar Centerpartiet, kunna underlätta konkurrensen och etableringen av nya verksamheter i hela landet.

En annan fråga som gäller post- och paketperspektivet framhölls i den statliga utredaren Kristina Jonängs delbetänkande *Som ett brev på posten*, där hon återger postbranschens perspektiv på samdistribution av post, paket och tidningar. Det är tydligt att marknadsinriktade aktörer, exempelvis distributörerna, ser ett behov av att på andra sätt öka sin beläggning när både tidnings- och brevändelser stadigt minskar. Samtidigt går, som vi talat om tidigare, en omvänd utveckling att se på paketmarknaden till följd av den växande e-handeln.

Att samdistribuera post, paket och tidningar skulle enligt Centerpartiets bedömning öka både tids- och kostnadseffektiviteten samt ha en positiv miljöeffekt eftersom färre transporter skulle behövas. En sådan samdistribution bör därför möjliggöras. Tidningar och brev har i dag visserligen olika tidpunkt för leverans till kund. Enligt Centerpartiets förslag skulle dock en gemensam distribution kunna ske enligt nuvarande tidningsdistributörers tidsschema. Centerpartiet anser att förslaget även skulle kunna bidra till att vidmakthålla en bättre tillgänglighet och servicenivå i hela landet, framför allt på landsbygden.

Anf. 47 JESSICA THUNANDER (V):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 10.

Staten planerar för utbyggnad av ett 5G-nät i Sverige. Det handlar inte enbart om en utveckling av 4G-nätet utan medför också ett system som medger utveckling av helt nya tjänster samt stärkta kommunikationsförutsättningar på exempelvis landsbygderna. Utbyggnaden har, om den görs rätt, potential att hjälpa till att minska klyftan mellan stad och land, men då får inte landsbygderna hamna efter i utbyggnaden. Rätt hanterad av regering och riksdag kan teknikutvecklingen bli en möjlighet för landsbygderna och för utvecklingen i hela landet. Vid utbyggnaden bör regeringen alltså ta hänsyn till landsbygdernas behov av snabb uppkoppling, vilket är i linje med att regeringens beslut ska vara landsbygdssäkrade.

5G-nätet kommer också att användas till kommunikation som ur ett säkerhetsperspektiv är känslig för Sverige. En utbyggnad måste därför i alla led säkerställa våra nationella säkerhetsintressen. Vänsterpartiet anser att strategiska och säkerhetsmässiga motiv stärker skälen för att staten bör äga 5G-nätet och ansvara för utbyggnaden. Med staten som ägare kan förutsättningarna stärkas för att nödvändiga och hållbara framtidsinvesteringar prioriteras framför privata operatörers vinstintressen, och nationella säkerhetsintressen kan säkerställas.

Utbyggnaden på landsbygderna måste som sagt ske parallellt med den i städerna. Detta kommer privata vinstintressen inte att säkerställa. Ett statligt ägt nät är också det mest samhällsekonomiskt rationella systemet eftersom telenät är att jämföras med annan samhällskritisk infrastruktur som helt enkelt måste fungera i hela landet.

Fru talman! Vänsterpartiet har stor förståelse för att postverksamheten är under ett stort förändringstryck på grund av digitalisering och förändrade kommunikationsmönster. Volymen brevfrändelser minskar stadigt, och Postnord har ett samhällsuppdrag att se till att det finns en fungerande postservice i hela landet. Detta finansieras enbart med hjälp av portot.

Sverige har dessutom konkurrensutsatt postmarknaden, och privata aktörer plockar russin ur kakan. De privata aktörerna har stora konkurrensfördelar av två anledningar. Den första är att de inte behöver dela ut post i hela landet utan kan nöja sig med att dela ut där de tjänar pengar på det. Den andra är att posten måste publicera sina priser offentligt och ha total pristransparens, vilket gör att de privata aktörerna helt enkelt kan lägga anbud strax under Postnords och få avtalen med stora kunder. Detta innebär att intäkterna för Postnord minskar drastiskt samtidigt som kostnaderna inte kan minskas på motsvarande vis eftersom rundorna fortfarande ska köras.

Postnords paketverksamhet går bra, men de får inte föra över medel från paket till brev. Inte heller får de, som jag redan sagt, några statliga anslag för samhällsuppdraget, utan verksamheten ska bära sig själv. Allt detta betyder att balansen mellan servicekraven och finansieringen inte fungerar. Situationen kommer att bli ansträngd för brevfräsändelsedelen hos posten, och vi riskerar en nedåtgående spiral där portot blir orimligt dyrt och servicen allt sämre.

Sammantaget har de minskade brevvolymererna i kombination med avregleringen av postmarknaden försvagat förutsättningarna för en god samhällsservice i hela landet. Detta riskerar att slå hårt mot dem som är beroende av postservicen och inte minst mot landsbygdernas behov av en fungerande sådan.

För Vänsterpartiet är det grundläggande att det finns en postservice av likvärdig kvalitet för alla enskilda medborgare och företag i hela landet, och vi ser med oro på nuvarande utveckling. Vi förutsätter därmed att regeringen kommer med förslag för att stärka den samhällsomfattande posttjänsten utan att skänka bort skattepengar till privata intressen.

Jag vill citera en före detta postchef som också råkar vara aktiv kristdemokrat, Peter Brännström, som i en artikel i DN talar om det han ser som roten till den negativa utvecklingen: avskaffandet av postmonopolet 1993, 20 år innan det avskaffades i resten av EU.

”Avmonopoliseringen av brevverksamheten satte press på Posten och vi tvingades bli effektivare. Det var nog bra då, men det förstörde de framtida möjligheterna att upprätthålla en samhällsomfattande service som det var tänkt.” Han fortsätter: ”Men det är bara ekonomiska fakta. Det finns inga förutsättningar i ett land som Sverige med de enorma geografiska avstånd som vi har och de antal mil som körs i brevbärningen runt om i landet att ha parallella logistiksystem. Det finns en viss typ av service där man måste inse: Vill man ha en nationell service måste man ha den i statlig regi hela vägen.”

Posten behöver återregleras. Servicen behöver upprätthållas och på sina håll återställas. Vid behov måste staten gå in med resurser för att se till att hela landet får en likvärdig posttjänst med hög servicenivå. Vi i Vänsterpartiet vill ha en nationell postservice, och vi vill ha den i statlig regi – hela vägen.

Anf. 48 MAGNUS JACOBSSON (KD):

Fru talman! Sverige är ett fantastiskt land, men många upplever att Sverige håller på att försämrans. Skolor läggs ned, akutsjukhus stängs, myndigheter drar ned på sina kontor och polisen lyser med sin frånvaro. Till detta kommer att posten har problem. Samtidigt byggs den moderna tekniken inte ut i en sådan takt att det kompenseras för försämringarna. Allt detta gör att samhällsgemenskapen försvagas och tryggheten minskar.

I dag diskuterar vi två områden, post och it, som är oerhört viktiga om vi ska motverka känslan av att landet håller på att delas upp.

Fru talman! Postnord har länge kämpat med att få postverksamheten att fungera, och riksdagen har vid flera tillfällen sett över både regelverk och de ekonomiska förutsättningarna för att Postnord ska kunna leva upp till det nuvarande samhällsansvaret. Ändå återkommer bolaget med nya rapporter om problem med att leva upp till detta ansvar.

Vi anser att det är ytterst viktigt att postverksamheten fungerar i hela landet. Sverige kan inte ha en situation där de som bor i våra tätorter har en sorts service medan de som bor på landet får nöja sig med en annan, ofta sämre, service.

Vi vet att det finns företagare som får problem att utveckla sina företag om servicen försämras och äldre som har svårt att få del av samhällsinformation om morgontidningen inte kan levereras. Vi vet också att kommuner och vårdinrättningar behöver kunna nå dem som av olika skäl inte är uppkopplade. Det är därför viktigt att vi gör allt som står i vår makt för att se till att alla medborgare har tillgång till en fungerande postverksamhet.

Fru talman! Redan i vår infrastrukturmotion, som vi lämnade in i höstas, argumenterade vi för en ny bred översyn av postlagstiftningen och av Postnord. Ända fram till dagen innan vi skulle justera detta betänkande var regeringens linje att det inte fanns något behov av en sådan utredning. Nu har man ändrat sig och anammat KD:s linje, vilket är positivt.

Under gårdagens hearing var regeringen tydlig med att man önskar inspel avseende vad denna utredning bör hantera. Från vår sida har vi vid flera tillfällen pekat på följande:

- fungerande postverksamhet i hela landet
- tydlig gränsdragning mellan post och övriga försändelser
- tydlig definiering av vad som är samhällsuppdraget
- långsiktig finansiering av samhällsansvaret
- utdelningsfrekvens
- fungerande verksamhet under fred och ofred
- ägarförhållandet inom Postnord, i detta fall mellan Sverige och Danmark, och en eventuell privatisering.

Vi hoppas att regeringen skyndsamt återkommer med en tidsplan och att alla partier i riksdagen får möjlighet att vara med i denna dialog.

Fru talman! Vi ser hur viktig den digitala utvecklingen är för medborgare och näringsliv. Tillgång till bredband med hög hastighet är en förutsättning för att människor ska kunna driva företag och jobba och studera på distans. Om Sverige ska bli bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter krävs en fortsatt utbyggnad av ett robust bredband i hela landet med hög överföringskapacitet.

Vi vill också uppmärksamma de utmaningar som den digitala segregationen för med sig. Denna segregation finns inte bara mellan stad och landsbygd utan också mellan de ekonomiska och kunskapsmässiga förutsättningarna för privatpersoner och företag i vårt land. Den digitala jämlikheten behöver utökas genom att fler får tillgång till bredband och fiber nät.

Bredbandskoordinatorernas uppgift är att stödja och främja regioners och kommuners arbete med bredbandsfrågor. De har också en viktig funktion som kontaktpunkter i bredbandsfrågor för både offentliga och privata aktörer. För att underlätta bredbandsarbetet i hela landet efterlyser vi därför en fortsatt satsning på bredbandskoordinatorer.

Fru talman! Nedmonteringen av det gamla kopparnätet för telefoni påverkar tillgången på telefoni- och bredbandstjänster som erbjuds genom ADSL-teknik och uppkoppling genom telefonjack. Denna omställning påverkar framför allt den landsbygdsbefolkning som ännu inte fått tillgång till fungerande bredband. Vi anser att kopparnätet inte ska avvecklas innan en fullgod ersättning finns på plats till en rimlig kostnad.

Fru talman! Oavsett om vi talar om Postnord, it, statliga myndigheter eller vägar och järnvägar är det viktigt att vi alltid i alla lägen står upp för principen att hela Sverige ska leva. Tyvärr ser vi att nuvarande regering på område efter område har misslyckats med att hålla fast vid denna princip.

Jag står bakom alla våra reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall enbart till reservation 11.

Anf. 49 HELENA GELLERMAN (L):

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservation nr 3 om samhällets digitalisering.

Regeringen säger att Sverige ska bli bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Statistiska centralbyråns undersökning från 2018 visar att 84 procent, alltså 17 av 20 personer, i åldern 16–85 år använder internet i stort sett varje dag. Det är en bra plattform att bygga på. Vi är ett digitalt moget folk jämfört med många andra.

Man måste dock ha möjlighet till uppkoppling för att utnyttja allt som erbjuds digitalt i form av kontakt mellan människor, välfärd och kultur och när det gäller möjligheten att bo och verka i hela landet. Därför är det viktigt att målen för bredband realiserar och att vi tittar på olika tekniska lösningar för att få till bredband också i gles- och landsbygd. Regelverket behöver också ses över för att underlätta fiberdragning över kommungränser och längs våra vägar.

Under uppbyggnaden av bredband är det viktigt att kopparnäten får vara kvar så att människor på landet inte blir utan uppkoppling, om de vill ha det.

Sverige ska som sagt bli bäst i världen på digitalisering. Vi har fått ett digitaliseringsråd, en myndighet för digital förvaltning, ett fokus på innovationshubbar för att matcha EU-kommissionens program för ett digitalt Europa, en utredning som bland annat tittar på en svenskbaserad molntjänst och, något mer konkret, ett datacenter för AI på Lindholmen i Göteborg.

Samtidigt pekar Ekonomistyrningsverket på att digitaliseringen av offentlig sektor går alldeles för långsamt och att regeringens digitaliseringsstrategi inte ger den styrning som behövs. Även Digitaliseringsrådet pekar på utmaningar i ledningen av digitaliseringen. OECD konstaterar att svenska företag halkar efter internationellt vad gäller användning av stora datamängder, och att kunna hantera stora datamängder kommer att vara oerhört viktigt framöver.

Regeringen bör därför tydligare peka ut vilka frågor som är prioriterade inom offentlig förvaltning och utifrån detta formulera tydliga uppdrag. En digitaliseringsstrategi bör tas fram som är konkret, mätbar och tidsatt för att få mer tryck i digitaliseringen i offentlig verksamhet.

Arbetet med att tillgängliggöra data på ett säkert sätt, utvecklingen av digital infrastruktur, som säkra molntjänster, och fördjupningen av den digitala kompetensen måste påskyndas för att digitaliseringens fördelar ska kunna utnyttjas mer effektivt av olika organisationer.

Men, fru talman, mitt i allt arbete med digitalisering, som är nödvändigt för Sveriges konkurrenskraft, måste vi diskutera digitaliseringens risker och inte naivt bara driva på utvecklingen. Den måste kombineras med analyser av datasäkerhet, cybersäkerhet och påverkan på den personliga integriteten. Dessutom är det viktigt att lägga en försvarsaspekt på vad vi gör. Hur sårbara blir vi i Sverige när vi samlar mycket data på specifika hubbar för lätt dataåtkomst och när kommande 5G-nät gör att alltmer av samhället kopplas ihop och att alla funktioner som inte är digitala blir nedmonterade? Hur lätt kan samhället slås ut? Detta är en jätteviktig fråga som vi måste lägga mer fokus på.

Fru talman! Vi i Liberalerna tror verkligen på datadriven innovation och på digitaliseringens potential för gamla och nya företag och för att minska kostnaderna för en fortsatt bra välfärd i Sverige. It underlättar människors liv på många olika sätt. It är också en viktig plattform för att Sverige ska vara möjligheternas land.

Slutligen, fru talman, vill jag säga några ord om posten i Sverige och hur den påverkas av just digitaliseringen, som under de senaste 15–20 åren drastiskt har minskat antalet skickade brev. Det är viktigt att postgången fungerar i hela landet och att den kan bedrivas på kommersiell grund. Alla inser att antalet brev kommer att fortsätta att minska. E-handeln kommer att innebära att antalet paket ökar. Därför är det viktigt att man i den översyn av postlagstiftningen som nu görs vänder på alla stenar för att hitta en långsiktig lösning som säkrar postgången i hela landet. Post, paket och bredband är viktiga delar i samhället för att hela Sverige ska kunna leva och fungera.

Anf. 50 DENIS BEGIC (S):

Fru talman! I dag behandlar vi trafikskottets betänkande *It- och postfrågor*. Inledningsvis vill jag yrka bifall till trafikskottets förslag och avslag på alla reservationer.

Fru talman! Sverige ligger i framkant när det gäller digitaliseringen och utbyggnaden av bredband. Jag önskar att vi hade kommit längre på alla områden, men jag är också medveten om att mina kollegor från andra länder önskar att de hade samma situation som vi. Detta betyder, eftersom vi är så långt framme, att mycket innovation sker här på plats här i Sverige. Stockholm och Sverige har blivit ett nav för nya startup-företag och innovationer.

Just nu finns det många fördelar med att vi satsar mycket på digitalisering, men vi får inte vara naiva. Vi ser att världen förändras i en riktning som ingen av oss önskar. Hot från andra länder är i dag verkliga. Företagshemligheter är under attack av främmande makt. Vi ser hur grupper på den högerextrema kanten använder digitala tjänster för att hota och hata. Då är det vår skyldighet att se till att våra medborgare kan känna sig säkra i vårt land.

Fru talman! Bredbandsutbyggnaden är av yttersta vikt för demokratin. Den fungerar inte om vi inte har bredband överallt. Jag vill påminna om att samma mål har gällt sedan 2011. Vi ska vara bäst i världen på att använda de digitala tjänsterna. Jag påstår att vi är bäst i världen på det, men vi måste se till att det är så i hela Sverige.

Den rapport som nyligen kom från PTS visar att målet 2020 för bredbandsutbyggnad inte kommer att nås. Därför har PTS kommit med en rad förslag för att utbyggnaden ska fortsätta och snabbas upp, framför allt på landbygden. Jag kan inte se ett scenario där skillnaderna mellan stad och land ska fortsätta att vara stora. Visst byggs det nu ut snabbare på landsbygden, men det är fortfarande stora skillnader.

Det finns tre delmål för att uppnå full bredbandsutbyggnad.

Det första delmålet är att 98 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 1 gigabit. PTS menar att till år 2025 kommer 97–98 procent att ha det.

Det andra delmålet är att ytterligare 1,9 procent, det vill säga 99,9 procent, bör ha tillgång till minst 100 megabit. PTS bedömer att 97,4–98,4 procent kommer att nå detta mål till 2025.

Det tredje delmålet är att samtliga hushåll och företag bör ha tillgång till 30 megabit, vilket PTS bedömer kommer att uppnås till 2025. Det är ett bra steg framåt.

Detta är tuffa mål. Dock är jag orolig för hur det kommer se ut när det gäller teknikneutralitet. Den senaste tiden har jag varit i kontakt med olika experter som har sagt olika saker. Är den trådlösa tekniken tillräckligt bra för att klara de överföringshastigheter som vi har bestämt? Vissa leverantörer hävdar att den är fullgod och kommer att fungera fullt ut, medan andra är mycket mer tveksamma till det. Därför är det viktigt för mig att teknikneutralitet inte innebär stor skillnad för medborgarna i jakten på vinst eller för den delen att vi riskerar robustheten i vårt nät.

Fru talman! I digitaliseringens ålder kommer även AI, artificial intelligence, och IOT, Internet of things. Utvecklingen går i rasande fart. Förutsättningen för detta är att vi har ett utbyggt 5G-nät. Vi pratar inte om att det ska ske om 30, 50 eller 100 år, utan vi pratar om här och i dag. Självkörande bilar testas över hela världen, AI hjälper läkare att hitta cancer hos människor på några sekunder och IOT hjälper mig att styra värmen i mitt hus. Där behöver vi de mobila lösningarna.

Det öppnas stora möjligheter för framtida företag och framtida jobb. Därför är det viktigt att allt hänger ihop även i riksdagen. Det vi gör i trafikskottet behöver de som sitter i utbildningsutskottet också veta om och tvärtom.

Digitaliseringens möjligheter väntar inte på att några riksdagsledamöter ska bestämma hur de vill ha det, utan det går vidare med eller utan oss. En viktig del av arbetet sker i våra kommuner och regioner. Jag ser detta hos mig själv. Förut var jag tvungen att besöka vårdcentralen eller sjukhuset för att hämta ut min medicin eller få delar till min CPAP-mask, som jag andas med. I dag går jag bara in på Mina vårdkontakter och beställer allt, och så kommer det hem till mig. Det är en utveckling som är bra för oss medborgare men även för samhället, då resurserna kan omfördelas till andra viktiga områden.

Fru talman! Digitalisering i all ära, men vi behöver fortfarande skicka post och brev. Brev och paket kommer att fortsätta att skickas som tidigare. Det är klart att det är mycket mindre volymer när det gäller brev, men paketdelen ökar stadigt ju mer vi handlar via webben och internet. På något sätt kan man säga att vi som gillar att mer och mer digitaliseras också bidrar till att volymerna minskar. Man kan ha olika åsikter om hur bra eller dåligt det är. Jag tycker verkligen att det är bra därför att det sparar naturresurser.

I tisdags hade vi i trafikutskottet och näringsutskottet ett gemensamt möte om Postnord. Det var ett bra och konstruktivt möte där vi fick ställa frågor till två ministrar, Ibrahim Baylan och Anders Ygeman, och till Postnords vd Annemarie Gardshol. Vi har fått besked av minister Anders Ygeman om en ny postlagsutredning. Den ska vara bred och gå på djupet om hur den framtida posten i Sverige ska fungera. Särskild vikt ska läggas vid hur postutdelningen ska se ut i glesbygden.

Fru talman! PTS rapporterar att under 2018 minskade försändelserna med 183 miljoner, ca 8,3 procent. Det är en historiskt stor minskning, som fortsätter år efter år. I Sverige har i dag 3 miljoner medborgare över 18 år en digital tjänst för leverans av post. Därför har postdistributörerna varit tvungna att anpassa sin verksamhet till dessa omständigheter. Detta i sin tur kan betyda att människor upplever försämringar. Posten kommer inte varje dag eller läggs inte i brevlådor vid husen utan i postfack där områdets samtliga brevlådor ligger.

PTS konstaterar ändå att målet att 95 procent av breven ska delas ut inom två dagar har uppnåtts. År 2018 var den siffran 98,58 procent. Det är en viktig signal till oss politiker att postgången fungerar trots att rubrikerna kan se annorlunda ut.

PTS konstaterar också i rapporten att posttjänster nu förändras i snabb takt. PTS undersökte vilka som har behov av att få brev fem dagar i veckan. Endast 5 procent tyckte att de hade detta behov. Dock konstateras det i rapporten att leveranssäkerheten fortfarande är det som man värdesätter mest men också möjligheten att påverka var brev och paket ska levereras.

PTS konstaterar även att klagomålen har minskat, vilket tyder på att postdistributörerna har lyckats ändra sina organisationer i rätt riktning för att anpassa verksamheten.

Fru talman! Jag vill än en gång yrka bifall till utskottets förslag och avslag på samtliga reservationer.
(Applåder)

I detta anförande instämde Johan Büser, Elin Gustafsson, Jasenko Omanovic och Anna-Caren Sätherberg (alla S).

Anf. 51 JIMMY STÅHL (SD) replik:

Fru talman! När det gäller digitaliseringen tror jag inte att det finns så jättestora skiljelinjer. Men jag reagerade på att Denis Begic i sitt anförande yrkade avslag på reservation 11 från Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna där vi oroar oss för nedmonteringen av koppartråden.

Vi vet att bredbandsutbyggnaden inte är positiv ute på landsbygden. Det kunde vi höra inte minst i Anders Hanssons anförande. Vi vet att det behövs väldigt mycket mer. Denis Begic talade om vikten av demokrati och att i en demokrati få tillgång till fiberoptik och digitalisering.

Personligen är jag mycket rädd för att vi lämnar glesbygden i sticket och att vi fråntar glesbygden demokratin om det inte säkerställs att glesbygden har tillgång till fullgott internet. I dag förlitar man sig på många ställen främst på koppartråden. Vi vet också att det kostar närmare 20 miljarder att bygga ut det sista av fiberoptiken. Det är inga småsummor det handlar om. Det får vi ha respekt för.

Fru talman! Jag skulle vilja fråga Denis Begic vad han säger till dem som bor i glesbygden och kommer att fråntas sitt internet.

Anf. 52 DENIS BEGIC (S) replik:

Fru talman! Jag tackar Jimmy Ståhl för frågan. Jag skulle kunna börja med att fråga: Var det rätt från början att fatta ett beslut om att marknaden ska sköta hela distributionen av nätet? Jag är av den åsikten att marknaden inte klarar av det. Detta har gjort att marknaden äger även kopparnätet och kan göra saker med det.

Men i PTS undersökning tittar man också på om det ges en fullgod ersättning till dem som inte längre kommer att ha tillgång till kopparnätet. Det finns ställen i Sverige där man har erbjudit indragning av fiber. Det gäller att alla människor hoppar på detta tåg. Men det finns också ställen där man har erbjudit trådlösa lösningar – 4G eller på annat sätt.

Jag har besökt ställen där människor har fått hjälp av PTS, som kan upphandla och hjälpa till med lösningar när marknadsaktörerna inte vill bygga ut för att det är för dyrt. Det finns alltså fullgoda möjligheter för människor där framför allt Telia har meddelat att de kommer att ta bort kopparnätet för att ersätta det med fiber eller med trådlösa lösningar.

Anf. 53 JIMMY STÅHL (SD) replik:

Fru talman! Det är jättetryggt om man har tillgång till alternativa möjligheter att få internetuppkoppling.

I mitt anförande tidigare berättade jag om att när jag åker tåg mellan Göteborg och Stockholm är det inte alltför sällan som mina samtal kopplas ned. Och då befinner jag mig ändå inte i glesbygd utan ganska nära städer. När jag försöker få internetuppkoppling på datorn eller på Ipaden när jag sitter och jobbar står datorn eller Ipaden och tuggar och den berömda ringen stör i arbetet.

Men i glesbygden, till exempel långt upp i Norrland, är det stora avstånd, och vi vet att det finns en stor oro där. Om Socialdemokraterna, som sitter i regeringen, tydligt hade talat om att de skulle vara en garant för att deras koppartråd inte kommer att försvinna tror jag att tryggheten hade ökat. Detta handlar om små betalstationer när man ska ta betalt i till exempel sin lilla butik uppe i fjällvärlden. Om uppkopplingen inte funkar kan man inte ta betalt för sin verksamhet. Och vi vet att kontanthantering är katastrofal. Har man kontanter river man sitt hår för att bli av med dem. Det finns inga företagare som vill ta emot kontanter eftersom kontanthantering kostar enormt mycket.

Jag känner också en oro för våra vänner ute i glesbygd och landsbygd. Jag hade önskat att Socialdemokraterna åtminstone kunde lova att koppar-

tråden blir kvar fram till dess att en fullgod ersättning är på plats. Kan Denis Begic lova glesbygden detta?

Anf. 54 DENIS BEGIC (S) replik:

Fru talman! Det har ställts en hel del frågor om detta. Det som jag kan lova är att glesbygden ska ha samma tillgång till det nät som övriga landet har. Det är nummer ett. Det är som sagt marknadsaktörerna som bestämmer var de ska bygga och var de inte ska bygga beroende på vad det kostar. Men vi vet också att PTS mycket noga följer att människorna faktiskt får det som anges i de uppsatta målen.

Alla som jag har talat med och som har haft kopparnät har ett par år innan kopparnätet stängts av fått frågan om de vill ha trådlös uppkoppling eller fiber i sina hus. Sedan har det ofta handlat om pengar och om man har råd att betala. Och där någonstans skiljer vi oss åt. Där någonstans tycker jag att marknaden inte har fixat allt som jag tycker borde ha fixats i Sverige.

En annan fråga som jag fick handlade om att det inte alltid går att koppla upp sig när man åker tåg. Även jag åker tåg, och det händer att den berömda cirkeln kommer upp då och då. Man behöver inte alltid internet, men oftast behöver man internet. Jag hoppas att 5G-nätet kommer att lösa en hel del problem. Jag skulle också vilja se en klar prioritering av var detta 5G-nät först och främst ska finnas för att det så småningom ska byggas ut mer och mer. Det skulle underlätta otroligt mycket just för resenärer som reser i jobbet eller privat. Jag hoppas få se det när försäljningen av 5G-spektrum drar igång.

Anf. 55 ANDERS HANSSON (M) replik:

Fru talman! Jag tackar Denis Begic för hans anförande.

Jag har en fråga om lokaliseringsprincipen. I Sverige är det vanligt att fiberbaserad bredbandsutbyggnad sker i kommunal regi. Dessa kommunala verksamheter benämns ofta stadsnät och kan bedrivas i kommunens egen förvaltning. Ofta bedrivs dock stadsnätsverksamheten i kommunala aktieföretag. Det finns ungefär 160 kommunalt ägda stadsnät som tillsammans utgör 51 procent av marknaden.

Jag kommer själv från en kommun där vi har startat ett stadsnät lite grann på grund av samma problem som vi har diskuterat här i kammaren. Det var inget problem att få aktörer som ville bygga i de lite större orterna eller städerna, men de var lite mer svårflörtade när det gällde landsbygden eftersom det där kostar desto mer. Därför fick kommunen gå in och anlägga detta stadsnät. Då ska man också veta att jag kommer från en kommun som nog får anses vara inte glesbygd utan snarare landsbygd. Vi kanske inte har de bekymmer som andra har längre uppåt landet.

Där kommer lokaliseringsprincipen in som en väldigt stor del. Som jag sa i mitt anförande måste man ibland kunna bryta lokaliseringsprincipen och be andra kommuner, som har geografiskt nära till vissa delar av den egna kommunen, att anlägga bredband. Min fråga till Denis Begic blir därför: Kan du ställa dig bakom en förändring av lokaliseringsprincipen?

Anf. 56 DENIS BEGIC (S) replik:

Fru talman! Låt mig vara ideologisk i ungefär 15 sekunder. Marknaden lovar, men marknaden bryr sig bara om hur mycket pengar den kan tjäna.

Därtill kommer då de föreningar och andra aktörer som faktiskt vill bygga för att alla människor ska kunna få detta. Därför har vi det problem vi har i Sverige, nämligen att marknaden bygger där det finns pengar att tjäna men inte där det inte finns pengar att tjäna.

Lokaliseringsprincipen har jag pratat väldigt mycket om med Sveriges Kommuner och Regioner, SKR. Jag har också pratat med de bredbandsföreningar som finns och med andra där ute. Jag känner att det är en viktig sak, och mitt besked till Moderaterna är att jag kommer att göra allt för att den ska förändras. Dock ligger detta tyvärr inte direkt i TU, alltså trafikutskottet, utan det är konstitutionsutskottet som ska sköta det eftersom det har med kommunallagen och annat att göra. Jag kommer därför att jobba stenhårt gentemot mina partikamrater för att försöka förändra lokaliseringssprincipen, just utifrån att det ska gå att bygga i angränsande områden. Det kan handla om angränsande hushåll, som kanske ligger tre eller fem meter från en annan kommun, och så vidare. Jag tror att detta är en viktig fråga, och jag hoppas kunna få en lösning på den redan i år.

Anf. 57 ANDERS HANSSON (M) replik:

Fru talman! Tack för att du lugnade mig lite, Denis Begic! Det känns tryggt att du kommer att arbeta för detta.

Det är ju så att SKR och PTS har sagt att det regeringen tidigare har sagt, nämligen att detta ska gå via kommunal avtalssamverkan, inte går. SKR kan konstatera att det föreligger stor osäkerhet och oklarhet gällande hur avtalssamverkan skulle kunna användas för byggande, ägande och drift av bredbandsstruktur. Vid avtalssamverkan är det endast utförande av uppgift som överläts till en annan kommun eller en annan region; det övergripande ansvaret för uppgiften lämnas inte över utan åligger alljämt den överlåtande kommunen eller regionen. Därutöver kan avtal endast ingås mellan kommuner och inte mellan kommunala bolag, och vidare behöver upphandlingsreglerna beaktas.

Det finns alltså väldigt många frågor kring detta, så jag gläder mig åt att regeringen lite grann byter fot och säger att det inte går via kommunal avtalssamverkan. Det tycker jag känns bra, för just detta har varit en fråga för många kommuner när det gäller att inte kunna göra utbyggnaden. Som Denis Begic sa kan man nämligen ha ett hushåll som ligger tre meter från en angränsande kommun och där det vore logiskt och ekonomiskt rimligt att det hushållet ingick i den andra kommunen. Det tycker jag alltså är väldigt bra.

När det sedan gäller Denis Begics 15 sekunder om ideologi har jag väl lite större tilltro till marknadskrafterna, men jag har inte en så blind tilltro att jag tror att marknaden kan lösa alla bekymmer och att staten kan luta sig tillbaka. Eftersom vi är ett så stort land geografiskt sett kommer det att vara bekymmer på sina håll, och där kommer staten att behöva hjälpa till. På den punkten är vi alltså överens, men sedan tror jag lite mer på marknadens krafter i övrigt.

Anf. 58 DENIS BEGIC (S) replik:

Fru talman! Det känns ändå rätt tryggt att vi är överens i vissa avseenden om hur det här ska skötas, Anders Hansson. Ideologiskt ville jag bara gå tillbaka lite grann i tiden till när vi fattade beslutet om hur det här ska

gå till. Nu har vi det beslutet på plats, och det är förstås utifrån de förutsättningarna vi måste jobba.

Jag vet att det står i betänkandet att bredbandsföreningar och andra, när de varit på besök hos oss, har berättat att ett av de stora bekymren för stadsnäten och de bredbandsföreningar som finns runt om i landet är att de inte klarar av att leverera. Någonstans hörde jag en siffra som visade att man skulle klara av många procent om man förändrade lokaliseringsprincipen. Om en så lågt hängande frukt kan göra att vi får ännu mer bredband ute i landet är det för mig självklart att vi ska jobba med det. Tyvärr är det inte vi som bestämmer i den här frågan, utan det är KU. Det hindrar oss dock inte från att jobba med frågan.

Anf. 59 MAGNUS JACOBSSON (KD) replik:

Fru talman! I höstas när vi alla satt och skrev våra motioner var vi kristdemokrater ensamma om att skriva om att det behövs en samlad utredning avseende postuppdraget. Skälet till att vi tittar på det är att brevmängden minskar och kommer att fortsätta göra det; det är vi alla överens om.

Vi ser också en utmaning vad gäller tillgänglighet, från en dag till två dagar och eventuellt en annan form av service. Sedan ser vi tyvärr också enskilda fall där brev helt enkelt kommer fram för sent, vilket har påverkat näringslivet – och kanske ännu mer enskilda personer, som får sin kallelse från vården dagen efter att de skulle ha varit där och liknande. Det förorsakar kostnader för oss i samhället.

Jag är därför otroligt glad i dag, för alla har nu signalerat att de tycker att det är positivt med en bred utredning. Det gläder mig, och jag misstänker att det kommer att komma en sådan signal även från den sista talaren. Däremot undrar jag givetvis vad man menar med att utredningen ska vara bred. Vi önskar ju att den ska vara så bred att alla har möjlighet att vara med, och det blir därför min fråga: Vad avser regeringspartierna med ”bred”, och kommer man att gå på djupet?

Anf. 60 DENIS BEGIC (S) replik:

Fru talman! Tack för frågan, Magnus Jacobsson!

Jag tror inte att man kan förklara detta så mycket mer än jag har gjort. Jag tycker alltså att vi måste titta på hela postmarknaden, framför allt när det gäller brev och försändelser. Vad ser vi inför framtiden? Hur kommer framtiden att se ut? Vi fick ställa frågor till ministrarna och Postnord i går, och ministern sa: Ta med allt, och hör av er till mig – jag är öppen för diskussion om vad som ska ingå i utredningen!

Utredningen är inte på plats, vilket betyder att vi från olika partier har alla möjligheter att påverka inriktningen på den. Vad är det vi skulle kunna ha med i utredningen? Vi hörde i dag bland annat att Magnus Jacobsson önskar sig en bred utredning, och han listade egentligen rätt många punkter som han skulle vilja se i den. Det finns ingenting som hindrar ledamoten från att faktiskt bidra med detta och skicka det till närings- och postministern.

Jag ser verkligen fram emot utredningen. Även om breven kommer i tid vet vi inte vad som händer om två, tre eller fem år när digitaliseringen tar över mer och mer.

Anf. 61 MAGNUS JACOBSSON (KD) replik:

Fru talman! Jag kommer nu att byta ämne.

I dag ser vi tyvärr en situation där utbyggnaden av bredband lite grann bromsar upp, framför allt på landsbygden. Vi ser också att det är skillnad i tillgänglighet mellan stad och land, vilket flera av talarna på ett föredömligt sätt har pekat på.

Vi ser också en förändring i prisbild. När det var byalag och människor som jobbade med detta mer i närheten kostade det ungefär 100 kronor per meter att bygga ut nätet. För det enskilda hushållet landade man någonstans mellan 20 000 och 25 000, och många valde att gå med. Vi har dock sett en utveckling där det har kommit in fler företag, och vi ser hur de stora aktörerna har gått in – bland annat Telia. Helt plötsligt är vi då uppe i en prisbild på 300 kronor metern. Detta bryter egentligen mot all form av klassisk marknadsteori; där fler agerar borde det bli billigare, men här är det fler som agerar och det blir dyrare. Det är en rätt intressant utveckling.

Vad som är värre med utvecklingen är att de pengar som kommer från landsbygdsprogrammet riskerar att frysa inne. Om man bokar upp, söker pengar och sedan inte bygger hindrar man nämligen någon annan att bygga. Detta är ett problem som i sitt värsta scenario skulle innebära att vi får lämna tillbaka 1 miljard till EU. Det är inte så att pengarna lämnas tillbaka till oss själva, utan då är det 1 miljard som inte blev bredband.

Då kommer jag till min väldigt konkreta fråga, fru talman: Vad ämnar regeringen göra för att säkerställa att vi använder de pengar som finns i dagens program för att bygga upp bredband på landsbygd så som det är tänkt?

Anf. 62 DENIS BEGIC (S) replik:

Fru talman! Tack för engagemanget, kan jag säga, för det har jag också i just denna fråga. Förra eller förrförra veckan hade vi en frågestund här då jag ställde precis denna fråga till ansvarig minister: Vad är det vi gör för att de företag som har sagt att de ska leverera något också ska leverera detta? Det finns ju ställen där man har satt upp en skylt som det står ett visst bolags namn på, och så har det stått i tre år. Men ingenting har hänt, och pengarna är bundna.

PTS har nu kommit med en del åtgärder och några förslag som jag hoppas snart kommer att kunna implementeras, bland annat att vi skaffar oss en samlad bild för hela landet av hur det ser ut. Därifrån utgår man – där det finns minst bredband ska man satsa först och ge stöd och pengar till detta. Sedan ska man fortsätta på andra ställen. Det tycker jag är en klok idé, för då skulle man i stället kunna bygga utifrån och in.

Vi får inte heller glömma att det förra året faktiskt byggdes mycket mer på landsbygden, enligt den statistik som vi har sett. Jag tror att det byggdes 10 procent mer på landsbygden än det byggdes i våra tätbebyggda områden. Landsbygden kan ju också vara fem mil utanför Örebro, så det ser lite olika ut i Sverige. Därför tycker jag att den samlade bild av hur det ut som PTS nu talar om borde kunna göra att vi snabbare bygger på de rätta ställena – där det saknas mest bredband.

(Applåder)

Anf. 63 EMMA BERGINGER (MP):

Fru talman! Nu står bara jag här mellan er i kammaren och lunchen!

Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationerna.

Fru talman! Sverige ligger långt framme när det gäller digitalisering, men ändå finns det utmaningar. När utvecklingen går snabbt händer det att någon halkar efter. Det finns fortfarande människor i Sverige som inte har tillgång till snabb och stabil uppkoppling och människor som inte känner sig trygga med att använda digitala tjänster. Det finns också många verksamheter, inte minst offentliga, som har haft svårt att införliva nya, digitala arbetssätt som gynnar såväl medborgare som organisation.

Därför behövs digitaliseringspolitiken. Miljöpartiet vill stödja digitalisering i hela landet genom en väl utbyggd och väl fungerande digital infrastruktur och väl fungerande telefoni och internet i hela landet. Det var med detta perspektiv som Sveriges bredbandsstrategi levererades av den dåvarande miljöpartistiska digitaliseringsministern Peter Eriksson.

Bredbandsinfrastruktur är en förutsättning för att förbättra den digitala tillgängligheten i hela landet och därmed minska klyftorna mellan stad och landsbygd.

Det handlar i dag inte bara om att en privatperson ska kunna titta på film från olika streamingtjänster – vilket i och för sig inte heller fungerar utan en väl fungerande uppkoppling – utan också om att kunna ha tillgång till samhällsservice, både nu och i framtiden. Redan nu finns ett antal olika digitala vårdtjänster som underlättar för patienter och som också har potential att utveckla sjukvården.

Kanske tycker vi oss i dag klara oss relativt bra med en uppkoppling med något lägre kvalitet, men hur ser det ut den dag då vi erbjuder digital tillsyn på natten i stället för att hemtjänsten ska stövla in och störa sömnen? Vi måste tänka långsiktigt. Miljöpartiet vill utveckla möjligheterna att inom vården dra nytta av digital teknik och e-hälsa.

Den digitala tillgängligheten är viktig för att människor ska kunna bo, leva, jobba och driva företag i hela landet. Allt fler arbeten kan ske på distans. Digitaliseringen är en viktig pusselbit i ett transporteffektivt samhälle, vilket är nödvändigt om vi ska nå våra klimatmål.

Men även här är tillgången till en stabil och tillförlitlig uppkoppling avgörande. Vare sig du arbetar med tung digital grafik eller har en enkel bokningstjänst för ett hotell eller ett pensionat får uppkopplingen inte strula, eller klydda, som vi säger på skånska. Miljöpartiet vill stärka digitaliseringen för små och medelstora företag på landsbygden och förbättra besöksnäringens förutsättningar att använda digitala tjänster.

I regeringens bredbandsstrategi, som jag nämnde tidigare, är målet att 95 procent av alla hushåll och företag redan i år ska ha tillgång till bredband om minst 100 megabit per sekund. Precis som vi hört tidigare kommer detta mål tyvärr inte att nås, enligt Post- och telestyrelsen. I deras mobiltäcknings- och bredbandskartläggning 2018 visade det sig att ca 81 procent av alla hushåll och företag i Sverige hade tillgång till bredband om minst 100 megabit per sekund. Jämfört med året innan var det dock en ökning med drygt 4 procentenheter. Precis som nämnts från talarstolen tidigare uppger PTS att vi i dag troligen befinner oss på 85–88 procent.

Detta visar ändå att utbyggnaden av den digitala infrastrukturen har tagit fart. För år 2020 har regeringen avsatt 150 miljoner för bredbandsstöd, och PTS har nyligen lagt fram ett förslag på utformning av bredbandsstödet.

Nu fortsätter arbetet för att vi ska uppnå övriga målsättningar i bredbandsstrategin. År 2023 bör hela Sverige ha tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet. Det gäller där människor normalt befinner sig, exempelvis i hemmet, på jobbet eller för den delen på ett tåg.

År 2025 är målet enligt bredbandsstrategin att hela Sverige ska ha tillgång till snabbt bredband.

Även om DESI, Digital Economy and Society Index, rankar Sverige på fjärde plats vad gäller uppkoppling vet vi att mer behöver göras för att alla ska få del av digitaliseringens möjligheter.

Regeringen arbetar också utifrån den digitaliseringsstrategi, För ett hållbart digitaliserat Sverige, som beslutades i maj 2017. Den innehåller fem delmål om D-kompetens, D-trygghet, D-innovation, D-ledning och D-infrastruktur.

Kopplat till regeringens digitaliseringsstrategi finns också ett digitaliseringsråd som har pekat på att de främsta utmaningarna för digitaliseringspolitiken är att hantera digital kompetens och digital ledning.

Regeringen arbetar i enlighet med dessa båda strategier, och ungefär 200 initiativ kopplade till delmålen har tagits fram. Det handlar bland annat om satsningar i statens budget, uppdrag till myndigheter samt förslag och beslut om ny lagstiftning.

Det är dock viktigt att även fortsättningsvis beakta de sårbarheter som kommer med digitaliseringen samt att värna integritet och användarnas säkerhet.

Detta betänkande innehåller också postfrågor, och precis som övriga talare vill jag beröra detta.

Det är trafikutskottet som reglerar postmarknaden, och det har nog inte undgått någon att Postnord har ett utmanande läge. Det är dock långt ifrån så illa som vissa rubriker har gjort gällande. Postnord håller inte på att gå i konkurs, var det besked som vi fick på det konstruktiva möte som vi i går hade med Ibrahim Baylan och Anders Ygeman samt Postnords vd.

Däremot behöver åtgärder vidtas med anledning av att mängden brev i samhället minskat kraftigt och fortsätter att minska. Kostymen kan helt enkelt inte vara densamma som på den tid när såväl personliga brev som fakturor alltid kom i form av ett papper i ett igenklistrat kuvert.

Regeringen har därför aviserat en postlagsutredning om hur framtidens post ska fungera och finansieras. Det är i en sådan utredning viktigt att beakta behoven av posttjänster hos olika människor. Ser behoven olika ut på landsbygden och i en tätort? Skiljer det sig mellan unga och äldre? Hur ser behoven ut för den som har företag?

Posttjänster måste finnas att tillgå i hela landet, hålla bra kvalitet – breven måste självklart komma fram – och ha ett rimligt pris. Men med detta sagt: Posten kommer inte att se ut i framtiden som den gjorde i går.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under § 14.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 12.59 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 16.00, då votering skulle äga rum.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 16.00.

§ 14 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

FiU31 Några frågor om straff för marknadsmissbruk

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU7 Tullverket

Punkt 1 (Riksrevisionens rapport om Tullverkets kontroll)

1. utskottet
2. res. 1 (M)
3. res. 2 (SD)

Förberedande votering:

- 63 för res. 1
- 59 för res. 2
- 196 avstod
- 31 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

- 176 för utskottet
- 63 för res. 1
- 79 avstod
- 31 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 90 S, 29 C, 23 V, 17 L, 16 MP, 1 -

För res. 1: 63 M

Avstod: 59 SD, 20 KD

Frånvarande: 10 S, 7 M, 3 SD, 2 C, 4 V, 2 KD, 2 L, 1 -

Punkt 2 (Tullverkets befogenheter och verksamhet)

1. utskottet
2. res. 6 (KD)
3. res. 7 (L)

Förberedande votering:

Kammaren antog med acklamation res. 6 som motförslag i huvudvoteringen.

Huvudvotering:
158 för utskottet
20 för res. 6
140 avstod
31 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 90 S, 29 C, 23 V, 16 MP
För res. 6: 20 KD
Avstod: 63 M, 59 SD, 17 L, 1 -
Frånvarande: 10 S, 7 M, 3 SD, 2 C, 4 V, 2 KD, 2 L, 1 -

Punkt 4 (Åtgärder mot utförelse)

1. utskottet
2. res. 11 (C)
Votering:
167 för utskottet
29 för res. 11
122 avstod
31 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 90 S, 23 V, 20 KD, 17 L, 16 MP, 1 -
För res. 11: 29 C
Avstod: 63 M, 59 SD
Frånvarande: 10 S, 7 M, 3 SD, 2 C, 4 V, 2 KD, 2 L, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU13 Skatt på plastbärkassar

Punkt 1 (Skatt på plastbärkassar)

1. utskottet
2. res. (M, SD)
Votering:
195 för utskottet
123 för res.
31 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 90 S, 28 C, 23 V, 20 KD, 17 L, 16 MP, 1 -
För res.: 63 M, 59 SD, 1 C
Frånvarande: 10 S, 7 M, 3 SD, 2 C, 4 V, 2 KD, 2 L, 1 -
Helena Lindahl (C) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

SkU17 Ändring i skatteavtalet mellan Sverige och Brasilien

Kammaren biföll utskottets förslag.

UbU9 Studiestöd

Punkt 3 (Indragen studiehjälp m.m.)

1. utskottet

2. res. 1 (M)

Votering:

255 för utskottet

62 för res. 1

32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 90 S, 59 SD, 29 C, 23 V, 20 KD, 17 L, 16 MP, 1 -

För res. 1: 62 M

Frånvarande: 10 S, 8 M, 3 SD, 2 C, 4 V, 2 KD, 2 L, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

TU5 It- och postfrågor

Punkt 1 (Samhällets digitalisering)

1. utskottet

2. res. 3 (L)

Votering:

178 för utskottet

18 för res. 3

123 avstod

30 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 90 S, 28 C, 24 V, 20 KD, 16 MP

För res. 3: 17 L, 1 -

Avstod: 63 M, 59 SD, 1 C

Frånvarande: 10 S, 7 M, 3 SD, 2 C, 3 V, 2 KD, 2 L, 1 -

Punkt 2 (Tillgång till elektroniska kommunikationer)

1. utskottet

2. res. 4 (M)

3. res. 6 (C)

Förberedande votering:

63 för res. 4

29 för res. 6

227 avstod

30 frånvarande

Kammaren biträdde res. 4.

Huvudvotering:

149 för utskottet

63 för res. 4

107 avstod

30 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 90 S, 1 C, 24 V, 17 L, 16 MP, 1 -
För res. 4: 63 M
Avstod: 59 SD, 28 C, 20 KD
Frånvarande: 10 S, 7 M, 3 SD, 2 C, 3 V, 2 KD, 2 L, 1 -

Punkt 3 (Utbyggnaden av 5G-nätet)

1. utskottet
2. res. 10 (C, V)

Votering:

144 för utskottet
53 för res. 10
122 avstod
30 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 90 S, 20 KD, 17 L, 16 MP, 1 -
För res. 10: 29 C, 24 V
Avstod: 63 M, 59 SD
Frånvarande: 10 S, 7 M, 3 SD, 2 C, 3 V, 2 KD, 2 L, 1 -

Punkt 4 (Avvecklingen av kopparnätet)

1. utskottet
2. res. 11 (SD, C, V, KD, L)

Votering:

169 för utskottet
150 för res. 11
30 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 90 S, 63 M, 16 MP
För res. 11: 59 SD, 29 C, 24 V, 20 KD, 17 L, 1 -
Frånvarande: 10 S, 7 M, 3 SD, 2 C, 3 V, 2 KD, 2 L, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 15 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Skrivelser

2019/20:66 Redovisning av verksamheten i Internationella utvecklingsfonden 2019

2019/20:71 Riksrevisionens rapport om stöd till renovering och energieffektivisering

§ 16 Anmälan om interpellation

Följande interpellation hade framställts:

den 28 januari

2019/20:286 Lärarnas arbetsmiljö

av *Ann-Sofie Alm* (M)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

§ 17 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 28 januari

2019/20:814 Skjutningar och sprängningar

av *Åsa Coenraads* (M)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:815 Situationen i Libanon

av *Robert Halef* (KD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:816 Förhindrande av privata utförare i sjukvården

av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:817 Ludvikamomsen

av *Tony Haddou* (V)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:818 Aggressiv skatteplanering

av *Tony Haddou* (V)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:819 Turistskatt

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:820 Beskattningsrätt för EU

av *Åsa Coenraads* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

§ 18 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 29 januari

2019/20:760 Parisavtalet i kommande handelsavtal

av *Tobias Andersson* (SD)

till statsrådet Anna Hallberg (S)

2019/20:766 Säkerhetsgranskning av utländska investeringar

av *Tobias Andersson* (SD)

till statsrådet Anna Hallberg (S)

§ 19 Kammaren åtskildes kl. 16.11.

Prot. 2019/20:65
29 januari

Sammanträdet leddes
av andre vice talmannen från dess början till och med § 10 anf. 38 (delvis)
och
av tredje vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANNA ASPEGREN

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Avsägelse	1
§ 2 Anmälan om kompletteringsval	1
§ 3 Utökning av antalet suppleanter	2
§ 4 Val av extra suppleant.....	2
§ 5 Meddelande om utrikespolitisk debatt	2
§ 6 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
§ 7 Ärenden för hänvisning till utskott	3
§ 8 Några frågor om straff för marknadsmissbruk	4
Finansutskottets betänkande 2019/20:FiU31	4
(Beslut fattades under § 14.)	4
§ 9 Tullverket	4
Skatteutskottets betänkande 2019/20:SkU7	4
Anf. 1 HELENA BOUVENG (M)	4
Anf. 2 DAVID LÅNG (SD).....	5
Anf. 3 MARCUS JONSSON (KD).....	7
Anf. 4 PATRIK LUNDQVIST (S).....	9
Anf. 5 HELENA BOUVENG (M) replik.....	11
Anf. 6 PATRIK LUNDQVIST (S) replik	11
Anf. 7 HELENA BOUVENG (M) replik.....	11
Anf. 8 PATRIK LUNDQVIST (S) replik	12
Anf. 9 HELENA VILHELMSSON (C)	12
Anf. 10 HELENA BOUVENG (M) replik.....	14
Anf. 11 HELENA VILHELMSSON (C) replik	15
Anf. 12 HELENA BOUVENG (M) replik.....	15
Anf. 13 HELENA VILHELMSSON (C) replik	15
Anf. 14 TONY HADDOU (V).....	16
Anf. 15 REBECKA LE MOINE (MP).....	16
Anf. 16 JOAR FORSSELL (L)	17
Anf. 17 TONY HADDOU (V) replik	18
Anf. 18 JOAR FORSSELL (L) replik.....	18
Anf. 19 TONY HADDOU (V) replik	19
Anf. 20 JOAR FORSSELL (L) replik.....	19
(Beslut fattades under § 14.)	20
§ 10 Skatt på plastbärkassar	20
Skatteutskottets betänkande 2019/20:SkU13	20
Anf. 21 NIKLAS WYKMAN (M)	20
Anf. 22 ANNE OSKARSSON (SD)	22
Anf. 23 HILLEVI LARSSON (S).....	23
Anf. 24 NIKLAS WYKMAN (M) replik.....	25
Anf. 25 HILLEVI LARSSON (S) replik.....	26
Anf. 26 NIKLAS WYKMAN (M) replik.....	26
Anf. 27 HILLEVI LARSSON (S) replik.....	27
Anf. 28 ANNE OSKARSSON (SD) replik	28
Anf. 29 HILLEVI LARSSON (S) replik.....	28
Anf. 30 ANNE OSKARSSON (SD) replik	28
Anf. 31 HILLEVI LARSSON (S) replik.....	28
Anf. 32 PER ÅSLING (C)	29

Anf. 33 NIKLAS WYKMAN (M) replik	30
Anf. 34 PER ÅSLING (C) replik	31
Anf. 35 NIKLAS WYKMAN (M) replik	31
Anf. 36 PER ÅSLING (C) replik	31
Anf. 37 ANDREAS LENNKVIST MANRIQUEZ (V)	32
Anf. 38 MARCUS JONSSON (KD)	32
Anf. 39 JOAR FORSSELL (L)	33
Anf. 40 REBECKA LE MOINE (MP).....	34
(Beslut fattades under § 14.).....	35
§ 11 Ändring i skatteavtalet mellan Sverige och Brasilien	36
Skatteutskottets betänkande 2019/20:SkU17	36
(Beslut fattades under § 14.).....	36
§ 12 Studiestöd	36
Utbildningsutskottets betänkande 2019/20:UbU9	36
Anf. 41 MARIE-LOUISE HÄNEL SANDSTRÖM (M)	36
Anf. 42 PIA NILSSON (S).....	37
Anf. 43 MATS BERGLUND (MP).....	39
(Beslut fattades under § 14.).....	41
§ 13 It- och postfrågor	41
Trafikutskottets betänkande 2019/20:TU5	41
Anf. 44 ANDERS HANSSON (M).....	41
Anf. 45 JIMMY STÅHL (SD)	44
Anf. 46 MIKAEL LARSSON (C).....	45
Anf. 47 JESSICA THUNANDER (V)	48
Anf. 48 MAGNUS JACOBSSON (KD)	49
Anf. 49 HELENA GELLERMAN (L)	51
Anf. 50 DENIS BEGIC (S)	52
Anf. 51 JIMMY STÅHL (SD) replik	54
Anf. 52 DENIS BEGIC (S) replik	55
Anf. 53 JIMMY STÅHL (SD) replik	55
Anf. 54 DENIS BEGIC (S) replik.....	56
Anf. 55 ANDERS HANSSON (M) replik.....	56
Anf. 56 DENIS BEGIC (S) replik.....	56
Anf. 57 ANDERS HANSSON (M) replik.....	57
Anf. 58 DENIS BEGIC (S) replik.....	57
Anf. 59 MAGNUS JACOBSSON (KD) replik	58
Anf. 60 DENIS BEGIC (S) replik.....	58
Anf. 61 MAGNUS JACOBSSON (KD) replik	59
Anf. 62 DENIS BEGIC (S) replik.....	59
Anf. 63 EMMA BERGINGER (MP)	60
(Beslut fattades under § 14.).....	61
Ajournering.....	62
Återupptaget sammanträde.....	62
§ 14 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens	
 sammanträde.....	62
FiU31 Några frågor om straff för marknadsmissbruk	62
SkU7 Tullverket	62
SkU13 Skatt på plastbärkassar	63
SkU17 Ändring i skatteavtalet mellan Sverige och	
Brasilien	63

Prot. 2019/20:65
29 januari

UbU9 Studiestöd	64
TU5 It- och postfrågor	64
§ 15 Bordläggning.....	65
§ 16 Anmälan om interpellation.....	66
§ 17 Anmälan om frågor för skriftliga svar	66
§ 18 Anmälan om skriftliga svar på frågor	66
§ 19 Kammaren åtskildes kl. 16.11.	67

Tryck: Elanders Sverige AB, Vällingby 2020